

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 116. szám
1940. május 25., szombat

Felölös-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1-1938.

Hivatalos jelentések a nyugati hadszíntérről...

Berlin: Fokozatosan teljessé válik az Északfranciaországban és Belgiumban harcoló szövetséges csapatok körülzárása

London: Az előnyomuló német egységek napról-napra súlyosabb helyzetbe kerülnek, mert utánpótlási vonalaik igen hosszúak

Olaszország követeleiről ír a Newyork Times — Angol vélemény szerint Weygand főparancsnok a veszély óráiban gyors elhatározásokkal csikarja ki a döntést — Német katonai körök úgy tudják, hogy a körülzárt szövetséges haderő tengeri uton sem tud visszavonulni

A belgrádi Vreme je. enti, hogy Olaszország elhalasztotta a beavatkozást

Belgrád. (Rador.) A Vreme közli a Newyork Times jelentését, amely szerint Olaszország a következőket követeli: Adják át Máltát és a Suez-csatornát s adjanak ellenőrzési jogot a francia Szomál-föld felett. A newyorki lap szerint Olaszország legközelebb meghozza döntését további magatartása tekintetében. A Vreme római tudóstója ezzel szemben úgy értesül, hogy Olaszország egyelőre elhalasztotta beavatkozását a konfliktusba.

London. (Rador.) Angol mértékadó katonai körökben Churchill csütörtök esti helyzetjelentésével kapcsolatban leszögezik, hogy semmi ok nincs a nyugtalanságra. Az egyik rendkívül előkelő személyiség hangsúlyozta, hogy Anglia népe a legnagyobb bizalommal viseltetik Weygand tábornok kiváló katonai tehetsége iránt, különösen azért, mert közismert az a tulajdonsága, hogy a veszély óráiban gyors elhatározásokkal csikarja ki a döntést. A német egységek előnyomulása a szövetségesek összeköttetését veszélyeztetheti ugyan, de ugyanekkor a szövetségesek is veszélyeztetik a németek hátsó összeköttetését, mert az állandó támadások következtében az előnyomult egységek lőszer és üzemanyagpótlása nincs biztosítva. Így következhetik be az, hogy ezek a német csapatok napról-napra nagyobb veszedelembe kerülnek azért, hogy az utánpótlási vonalak igen hosszúak.

Berlin. (Rador.) Német katonai körökben megállapítják, hogy a Flandriában körülzárt szövetségesek az erős német ostromgyűrűből tengeri uton sem tudnak majd kijutni. A német zuhanóbombázók ugyanis Ostende, Dunkerque, Boulogne és Dieppe kikötő berendezését már is annyira tönkretették, hogy a behajózási kísérletek eleve meghúsulnak.

További előnyomulást és sorozatos légitámadásokat jelent a német hadvezetőség

Berlin. (Rador.) A német főhadiszállás jelenti: „Az a tér, amelyben Északfranciaországban és Belgiumban a szövetséges haderő egységei körül vannak kerítve, május 23-án ismét csökkent a német csapatok sorozatos sikeres támadásai következtében.

A Flandriai szakaszon a német csapatok megerősítették állásukat és a Lys folyó irányában előnyomultak. Tournai elfoglalták a német egységek. A maubeugei francia erődírmények, melyek a front mögötti szakaszon vannak, most már német kézre kerültek. Artoisnál elfoglalták a loretei magaslátot, Arrastól északnyugatra, ahol az elmúlt világháború alatt is heves összetűzések voltak. Azok a német páncélos osztagok, amelyek Arras és a tenger között északra nyomultak előre, május 23-án folytatták közeledésüket a La Manche csatorna felé. Damiensnél visszaverték a német csapatok az ellenség gyenge ellentámadását. A front déli szakaszán nem történt említésre méltó esemény. A légi egységek eredményesen támogatják a szárazföldi haderőt a körülkerített ellenséges hadseregek elleni támadás alkalmával.

A front déli szakaszán a német légi egységek több támadást hajtottak végre az ellenség közlekedési vonalai, valamint a hadoszlopok és az összevont csapat-egységek ellen.

A La Manche csatorna fölött végzett felderítő repülés alkalmával a német gépek a boulognei kikötő közelében bombatámadást hajtottak végre több hadihajó ellen, amelyek során bombatalálat ért egy nagy csatahajót és valószínű, hogy megsérült egy cirkáló és három torpedóromboló is. Támadásaik során a német gépek erős légtámadást is hajtottak végre. A német bombázógépek egyébként szállítma-

nyukkal együtt elsüllyesztettek öt csapatszallító hajót is.

Mint most megállapítást nyert, május 21-én és 22-én, amikor az ellenség a déli szakaszon kitérést kísérelt meg, 56 páncélos gépet semmisített meg a németek. Csütörtökön az ellenség 49 repülőgépet veszített. Ezek közül 25 légharc során semmisült meg, 8 gépet a légtámadások lőttek le, míg a többi gépet a földön pusztították el. 16 német gép nem tért vissza állomáshelyére.

Narviknál a német repülőgépek sikeres támadásokkal

A Reuter-iroda jelenti:

Boulogne elesett, a Sommenál csaknem valamennyi hidfőt visszafoglalták a franciák

London. (Rador.) A Reuter-iroda illetékes helyről nyert felvilágosítás alapján közli, hogy a német csapatok május 23-án este elfoglalták Boulogne városát. Közölték, hogy a városban állomásozó angol csapatok csaknem teljes létszámában még idejekorán eltávoztak a helységről.

Páris. (Rador.) A Reuter-iroda jelenti: Francia katonai körök szerint csütörtök estétől péntek reggelig a hadihelyzetben nem történt lényegesebb változás. A Flandriai fronton változó szerencsével folyik a harc. A Schelde felső folyása mentén levő szakaszon semmi változás nem történt.

A pikárdiai fronton támadt részen keresztül a németek az eddiginél nagyobb számú motorizált osztagot vetették harcba. A gépesített osztagok a pikárdiai szakaszon levő tengeri kikötők felé igye-

hajtottak végre és bombázták az ellenséges hadoszlopokat, valamint a csapatösszevonásokat is megzavarták. Egy ellenséges vadászgépet lelőttek a németek.

Egy ellenséges cirkáló és egy csapatszallító hajót bombatalálat ért. Péntekre virradó éjszaka ellenséges repülőgépek szálltak el Németország nyugati és délnyugati részén és megismételték rendszertelen bombatámadásaikat, miközben nem katonai jellegű célpontokat bombáztak.

Berlin. (Rador.) A német távirati irodával illetékes helyről a következő felvilágosítást közölték a hadihelyzetről:

A május 22-én kiadott francia hadijelentés azt közölte, hogy a fronton semmi különösebb esemény nem történt. Ezzel a szokatlan hangú bejelentéssel szemben a német hadvezetőség megállapította, hogy Flandriában szakadatlanul tart a harc és a kör egyre szűkül a kétségbeesetten harcoló ellenség körül. A német csapatok harcolnak a lépéstől lépésre hátráló és rendkívül szívósan védekező ellenséggel. Miután a kör egyre szűkül a szövetséges csapatok körül, a német léghaderő sokkal nagyobb pusztításokat végezhet a visszavonuló ellenség soraiban. A német hadvezetőség ezután összehasonlítja a Flandriában lefolyó harcokat a múlt év szeptemberében Lengyelországban, a Visztulától nyugatra a Putno menti nagy csatával. A német hadvezetőség ezután a következőket állapítja meg ezzel kapcsolatban:

1. Belgiumban harcoló ellenséges csapatok lényegesen erősebbek, mint a Putno környéki csatában harcolt lengyel kötelékek voltak.

2. A szövetséges csapatok erős gépesített kötelékekkel és erős léghaderővel rendelkeznek.

3. Vezetésük és a csapatok felszerelése összehasonlíthatatlanul jobb, mint a lengyel egységeké volt.

Mind ezekből megállapítható — mondja a jelentés — hogy a Flandriában tomboló harcokat nem lehet annyi idő alatt befejezni, mint a Putno menti nagy csatát. A Flandriában folyó harcok hosszabb időt igényelnek.

Az a tény — hangzik az összefoglaló német jelentés — hogy a német léghaderő Calais-t és Dover-t bombázta, valamint az, hogy a német csapatok gyors ütemben haladnak a tengerpart felé, mutatja, miszerint a hadműveletek éle most már Anglia ellen irányul.

A szövetséges léghaderő folytatta a német egységek bombázását és a katonákat, valamint a hadianyagokat is erőteljes gépjárművel támadta. Boulogne város elfoglalása a német haderő Abbeville környéki hadműveletéhez tartozik és rész-

annak a tervnek, hogy elfoglalták a La Manche-csatorna kikötőit. Ugy hiszik, hogy a német haderő főlényben van a Boulogne-i védő csapatokkal szemben. Általában a helyzet továbbra is súlyos.

London szerint:

„A Calais felé történő német előnyomulás nem befolyásolja a háború eredményét”

London. (Rador). A Havas Iroda jelenti: A reggeli angol sajtó írja: Bár a helyzet súlyos, nem olyan természetű, hogy nyugtalanítsa az angol közvéleményt. A lapok hangsúlyozzák, hogy a Calais felé történő német előnyomulás nem befolyásolja a háború eredményét miután az nem bír elhárító fontossággal. Az angol sajtó megemlékezik azokról az erőteljes és gyors intézkedésekről, amelyeket az angol kormány fogantatott az Anglia felé történő esetleges német benyomulással szemben. A Times hangsúlyozza, hogy az Északi-Franciaországban lévő szövetséges haderővel a német előnyomulás ellenére is minden körülmények között fenntartják az összeköttetést.

A Reuter hírszolgálati iroda közli az angol lapok cikkeit. Churchill miniszterelnök ismeretes tegnapi alsóházi bejelentésével kapcsolatban. A lapok kiemelik, hogy Boulogne környékén erős harcok folynak, ugyszintén Calais mentén is dúl a küzdelem. Német gépesített osztagok haladnak a kikötők felé. A londoni lapok súlyosnak látják a helyzetet, de szerintük a helyzet nem reménytelen. Megállapítják, hogy a németek több helyen elérték a csatornát és el akarják vágni a brit-belga csapatokat a tengerrel. A szövetséges csapatok elkeseredetten harcolnak, hogy a körülzárást elkerüljék.

Duff Cooper, tájékoztató miniszter különben csütörtök este a londoni rádióban tartott beszámolójában ezeket mondta:

— Bár a németek nagy előnyre tettek szert és jelenleg Boulogne-t támadják, ahol csanataink előnytelen helyzetben állnak a harcot és Calais is veszélyben forog, a helyzet nem kétségbeesítő. Az angol hadsereg érintetlen és a veszteségek nem nagyok. A francia haderő felől sőt megvédett sem veszített el emberekben annak amennyit a német hadsereg veszített. Két hét alatt a németek minden rendelkezésükre álló erővel támadnak, mert tudják, hogyha az elkövetkező hetekben nem jutnak győzelemhez elvesztették a háborút. Mi azonban tudjuk, hogyha ebben a csatában vereséget szenvedünk egész szisztematikus és tengeri főlényünk megmarad és hadihálóink megvédendek hennünket.

Páris. (Rador) A Havas-ügynökség jelenti:

Lipót belga királyról és Gort tábornokról elterjedt hírek cáfolatával egyidejűleg közlik hogy a belga a király hadseregével együtt Belgiumban, míg Gort tábornok a franciaországi angol haderőnél tartózkodik.

Az északi vidék különböző pontjain több ütközet zajlott le. A francia előőrsök csütörtökön elérték Amiens külvárosát. Sedannál az ellenség erős tüzéségi előkészítés után megindult támadása meghiúsult. Másutt tüzéségi harc folyik.

A Havas-ügynökség különben a katonai helyzetet a következőképpen jellemzi: Északon a szövetséges haderők erővel átszervezése folyik és francia vonal épült ki, amely belekapcsolódik a Maginot-vonalba a svájc határig. A Somme és Arras között van az a rés, amelyen keresztül a német könnyű egységek beszivárogtak és északnyugat felé a La Manche csatorna irányában haladnak előre. Ezeket a különítményeket a szövetségesek repülői csütörtökön egész nap bombázták.

London. A Reuter Távirati Iroda jelenti: A francia harctérről érkezett legújabb jelentések a következőket állapítják meg:

Weygand tábornok főparancsnok tegnap elindította azokat a hadmozdulatokat, melyek célja az Északfranciaországban és Belgium-

Felvonuló csapatokat, hidakat, utvonalakat bombáztak a brit harcirepülőgépek

London. (Rador.) A légügyi minisztérium közli az alábbi jelentést: Angol harcigépek a tegnapi nap folyamán elvégezték a rájuk bízott járőrszolgálati feladatot és a hadizónák felett is felderítést végeztek. A beérkezett jelentésekből megállapították, hogy legalább husz Junkers és Messerschmidt gépet lelőtek, legalább 25 német gép pedig rongálódást szenvedett. Nyolc angol gép hiányzik, másik négy angol gép kényszerleszállást végzett. Erős angol harcikötélek erőteljes támadásokat intéztek a német utánpótlási vonalak ellen úgy Németországban, mint a harctereken. Az esti órákban angol bombavető több mint száz bombát dobtak egy motorizált hadosztály csapataira. A bombák rettenetes károkat okoztak a motorkerékpárosok között. A katonák szétszóródtak és visszahagyták a tankokat, páncélcsovcikat. A támadó repülőgépek minden nagyvonalú veszély nélkül el tudták pusztítani a földön mozdulatlanul álló tankokat.

ban harcoló francia, angol és belga csapatok egyesítése.

A megindult harcok rendkívül nagy heveséssel folynak. Az első eredmény az, hogy a francia csapatok benyomultak Cambrai elővárosába s heves harcok között a városból kiszorították a németeket.

Páris. A Havas Távirati Iroda jelenti: A szövetséges csapatok tegnap este Cambrai városát visszahódították, az ellenséget kiűzték. A németek erős támadást intéztek Cambraira és Valenciennesnek visszavételére, de a német csapatokat nagy veszteséggel visszaverték. A sommei fronton a szövetséges csapatok erősen ellenállnak a német nyomásnak. Az egyik frontszakaszon a németek hatalmas erőket vetettek harcba és sikerült is átmeneti eredményeket elérniük. Később azonban a németeket visszajűzték. (Rador.)

London. A Reuter Távirati Iroda jelenti: A Schelde-fronton erős küzdelmek folynak. A németek hosszú arcvonalon egyszerre támadtak, de csak egy helyen sikerült eredményt elérniük. Német motorizált osztagok eljutottak a La Manche-csatorna tengerpartjára, de később vissza kellett vonulniuk. A Valenciennes és Cambrai közötti harcok során a németek súlyos veszteségeket szenvedtek. A Somme-vonal mentén a németek nagymennyiségű tankot dobtak harcba. A harcok során rendkívül sok tank pusztult el. (Rador.)

Angol repülőgépek tegnap ellutottak Leipzig fölé, amelynek környékén egy hatalmas német municiógyárat repítették a levegőbe. Hollandiában erősen bombázták azokat a légi támaszpontokat, amelyeket a németek vettek használatba. A támadásokról öt angol gép nem tért vissza. (Rador.)

A brit légügyi minisztérium közli még azt is, hogy nehéz és közepnehéz bombavető gépek a harctér mögött számos katonai célpontot támadtak. Délbelgiumban és a Maas-szakaszon a vasúti hidakban és az utikereszteződésekben nagy károkat idéztek elő. A charleroi-i vasúti elágazás megrongálódott. A Namur környéki hidakat telitalálatok érték. Az Aisnetől északra fekvő vidéken erősen bombázták az összevont csapatokat. A bombavető másik különítménye Németországba nyomult és ott idézett elő hatalmas károkat. Bincheben bombatalálat érte a vasúti hidat, a vasútvonalat és több garázst. Geldernben két tehervonatot bombáztak, amelyek municiót szállítottak. Ezek fel is robbantak. Két másik vo-

A hitelen

Írta: Bernard Gervaise

Paul a csengetésre kelletlenül állt fel, hogy ajtót nyisson. Mikor kinyitotta az ajtót, meglepetve kiáltott fel:

— Nohát! Gérard! Milyen kellemes meglepetés! — De mikor jobban megnézte barátja arcát, megdöbbenve kérdezte: — Mi baj, mi történt?

— Elhagyott! — mondta Gérard rekedten. — Kicsoda? — kérdezte Paul bután és belessékely vendégét.

— Gilberte! — jelentette ki Gérard. — A feleségem.

— Ugy? ! Borzszító! — mondta Paul, mikor helyet foglaltak és föprengett, mit mondjon? Ugy döntött, hogy lehetetlenség mást mondani, mint amit ilyen alkalmakkor általában mondani szoktak: — Flám, hidd el, veled érzek és ha valamilyen segítségemre lehetek, boldogan állok rendelkezésedre... Talán még nem is helyrehozhatóan a dolgot, táján visszajön...

— Lehetséges, — mondta komoran Gérard — a csabtróval szokott meg!

— Szegény öregem, szegény öregem — mondta Paul részvevően, azután hirtelen nekidurallta magát: — Nem lesz jó, ha most egyedül maradsz, nézd, vacsorázzunk együtt. Eppen kapóra jön, mert feleségem, Jacqueline, súlyos bejeg nagyfenjének megjelöltására néhány napra Montargisba utazott.

A vacsora elég gyászosan kezdődött. Gérard gépiesen evett és egyre vissza kellett tartania magát, hogy könnyei elő ne örjenek. Paul egymás után hozatta a borokat és gyöngéd díszkrécióval gondoskodott róla, hogy Gérard pohara ne álljon üresen. Azután óvatosan vigasztalni kezdte:

— Nézd, öregem, mindig olyan embernek ismeretek, akinek van bátorsága ahhoz, hogy farkasszeme nézzen a valósággal. Ezért azután hadd beszéljünk őszintén. Hiszen szörnyen kínos dolgot az, ami veled történt, de hát most legalább szabad vagy és ha akarsz, újra kezded az életet. Ha el tudtad hagyni, ez annyit jelent, hogy többé nem szereted téged, akkor pedig már igazán jobb, ha elment. Szabad vagy, tehetsz, amit akarsz.

Gérard csak egy fájdalmas pillantással válaszolt:

— Gondosan kiválaszhatod azt az asszonyt, aki megérdemli, hogy...

— Soha többé nem nőülök meg! — vágott közbe Gérard.

— Nincs igazad, hidd el, vannak jó házasságok is. Csak nem volt szerencséd.

— Persze, te a te házasságodra célozol, — jegyezte meg Gérard.

— Nem titkolom — mondta Paul méltósággal — kifogástalan az egyetértés köztem és Jacqueline között.

— Kifogástalan volt közöttünk is — legyintett Gérard. — És mégis...

— Soha sincs közöttünk a legkisebb ellentét se — folytatta Paul.

— Közöttünk se volt — vetette közbe Gérard makacsul.

— Azért ez talán mégse ugyanaz: Jacqueline-nek egyetlen gondolata, hogyan lehet kellemes számomra. Mit mondjak? Idejét azzal tölti, hogy pullover, émelegítő, turistaharisnyát köt számomra.

— Gilberte is pullovereket kötött számomra. Egyiket ideje se volt befejezni. De ez nem jelent semmit. Tudok én neked külön dolgokat is mon-

dani, amiből mind az derül ki, hogy én is meg voltam győződve róla, hogy Gilberte csak engem szeret. És látod, mégis... Például: Mikor megházasodtam, Gilberte, aki nem állhatta a dohányfüstöt, nemcsak hogy nem kéne, hogy szokjam le a cigarettázásról és a pipázásról, hanem ő maga szokott hozzá a cigarettához, hogy engem ne zavarijon...

— Furesa, — álmkodott Paul — Jacqueline ugyanazt tejtet velem is...

— Vagy például — folytatta Gérard — én imádom a futballmeccset és Gilberte nem értett a sporthoz. Hogy kedvemre legyen, mindig elkísért a pályára, pedig biztosan unatkozott... Mi az, nem iszol többet?

— Ez rendkívüli, — mondta Paul meghökkenve és gépiesen kiürítette poharát — Jacqueline ugyanis engem viszon, a bokszmeccsre kísér el, pedig tudom, hogy utálja az ilyesmit.

— Látod, — mondta Gérard egyszerűen. — Pedig ez még nem is minden. Gilberte, három nappal azelőtt, hogy elhagyott, hirtelen...

10 óra felé a pincér még egyre hozta a konyakot a két barát asztalához és meglepetve állapította meg, hogy a két vendég meglepő változás ment végbe. Ezúttal Paul volt jevett és kétségbeesett, s Gérard igyekezett vigasztalni és egymás után dikálta barátjába a konyakokat:

— Nézd, édes öregem, szedd össze magad. Nagyon sajnálom, hogy mindezt elmondtam neked. Így most mindenféle képtelen következtetésre jussz. Hidd el, okosabb, ha bízol Jacquelineban. Ha egyszer azt mondta, hogy Montargisba utazott, akkor biztosan oda is ment. Hidd el, így van. Biztos... vagy legalábbis nagyon valószínű... No, idd ki ezt a poharat és meglátod, mingyárt visszajér beléd az élet!

patot Aachentől északra ért telitalálat. Egy angol repülőgép Lipcséig jutott el és ott egy elektromos üzemet bombázott. Valamennyi repülőgép visszatért állomáshelyére.

Blenheim-típusú angol gépek bombázták tegnap azokat a tankcsoportokat és páncélkocsikat, amelyek a tenger felé előnyomuló ellenség elővédjét képezték. A bombázás hat órán át tartott és óriási károkat okozott az ellenségnek.

Nem tartóztattak fel 150 hajót Gibraltárban

Gibraltár. (Rador.) Illetékes angol körök a meghatározottabban cáfolják egyes külföldi rádióállomások azon híradását, amely szerint a szerdai nap folyamán 150 idegen hajót, közöttük amerikai, olasz és spanyol is, visszatartottak Gibraltárban, hogy megvizsgálják nem szállítanak-e dugarut Németország részére. Az angol hatóságok ezzel kapcsolatban közlik, hogy szerdán csupán három spanyol hajót tartottak vissza. De azok közül is kettőt még aznap szabadon engedtek.

Vöröskeresztes osztagok állítólagos bombázását sérelemezik a németek

Berlin. (Rador.) A DNB közli hivatalos katonai körök jelentését, amely szerint ellenséges repülőgépek több alkalommal olyan pontokat bombáztak, amelyek a Vörös Kereszt jelvényei voltak ellátva. Az egyik páncélosztag mentőkülönítménye jelentette, hogy május 14. éjféli este 7 órakor ellenséges gépek Givonne közelében 150 méter magasságból bombázták a mentőkülönítményt, amelyre ki volt tűzve a vöröskereszt. A bombázásnak négy halott és nyolc sebesült áldozata volt. Négy mentőautó megsemmisült.

Sulyosan megsebesült a német ejtőernyős csapatok főparancsnoka

Páris. (Est radio.) Zürichben keresztül érkezett berlini jelentés arról számol be, hogy Student tábornok, a német ejtőernyős egységek parancsnoka a hollandiai harcok alkalmával sulyosan megsebesült.

Német repülőgép anyahajó az Atlanti-óceán déli részén?

London. (Rador.) A Daily Telegraph tengerészeti szakértője cikket írt, amely szerint több bizonyíték van arra nézve, miszerint az Atlanti óceán déli részén német csatahajó tartózkodik. A tengerészeti szakértő megemlíti, hogy 1917-ben a Wolf nevű német hadihajó elhelyezett egy aknamezőt az Atlanti óceán déli részén. Az Atlanti óceán déli részén levő német csatahajó valószínűleg a 19.250 tonnás graf Zeppelin repülőgépanyahajó, amelynek fedélzetén 40 repülőgép van. A hajó 16 darab 135 milliméteres ágyúval van felszerelve és 32 csomó sebességet tud kifejteni.

Légiriadó Kent grófságban

London. (Rador.) A kenti grófságban csütörtökön két ízben is légiriadót rendeltek el. A tengerparton levő lakosság sok ellenséges repülőgépet látott a tengerparton. Ezeket a légvédelmi tűzsergély tűz alá vette. Anglia délkeleti partjain csütörtökön több órán át heves ágyúzás volt hallható.

Sir Samuel Hoare-t madridi angol nagykövetté nevezik ki

London. (Rador.) Sir Samuel Hoare-t madridi angol nagykövetté fogják kinevezni. A Times ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Nagybritannia kormánya a kinevezéssel bizonyítékát akarja adni annak, hogy nagy fontosságot tulajdonít a Spanyolországgal való jóviszonynak.

London. (Rador.) Sir Samuel Hoare a jövő hét folyamán átveszi a madridi angol nagykövetség vezetését. Sir Maurice Peterson eddigi madridi angol nagykövetet más állomáshelyre nevezik ki.

Az új angol minisztereinek munkatársává nevezték ki Lindemann professzort, a „ballenzár” feltalálóját

Londonból jelentik: Lindemann professzort, az ugynevezett ballonzár híres feltalálóját hivatalosan Winston Churchill, az új angol miniszterelnök főmunkatársává nevezték ki. Lindemann professzor, aki egyébként hosszú évek sora óta az Oxford egyetem tanít, Churchill legbensőségesebb barátainak egyike. A nyugati háború kitörése óta abban a laboratóriumban működik, amelyet az angol admirális mellett állítottak fel. Linde-

gedtek. A szerdai nap folyamán egyetlen olasz, vagy amerikai hajót sem vizsgáltak át.

London. (Rador.) A belga követség jelent: Az egyik német rádió közölte, hogy Pierlot belga miniszterelnököt és Denis hadügyminisztert a belgák agyonlőtték. A hír teljesen alaptalan, mert mindkét miniszter a legjobb egészségnek örvend.

mann professzornak sikerült a német mágneses árnak elleni védekezési módot is feltalálni. Érdekes megemlíteni, hogy Lindemann professzor az 1914-es világháborúban, mint feldejtő pilóta szerepelt.

Most 25 éve...

Róma. (Rador.) A Stefani-ügynökség jelent: Olaszország most emlékezik meg a világháborúba való beavatkozásának évfordulójáról. Ez alkalomból a névtelen katona sírjánál és a hősi emlékműveknél nagy ünnepek lesznek. A lapok

Anglia mindent elkövet, hogy Olaszországot visszatartsa a beavatkozástól

Róma. A legutóbbi napok során az Anglia és Franciaország között folytatott tárgyalások következményeként az angol kormány a Földközi-tengeren az olasz hajók ellenőrzését beszüntette. A londoni elhatározás célja, hogy megszüntessen minden okot, vagy jogcímet, amely Olaszországot a háborúba való beavatkozásra indítaná. Hír szerint az angol kormány elhatározása lényegesen hozzájárul az olasz-angol viszony enyhüléséhez, de vannak borúlátók, akik azt mondják, hogy az intézkedés már későn érkezett. Annyi bizonyos, hogy az angol elhatározás nagy diplomáciai siker, jelent Olaszország számára. Összeügg ezzel az intézkedéssel az az angol ajánlat, amely szerint Anglia 25 millió fontot ajánlott fel Olaszországnak a blokádkárok megtérítésére.

Megszavazta az USA törvényhozása a Roosevelttel által kért hatalmas hadihiteleket

Washington. (Rador.) Az amerikai parlament mindkét háza minden ellentmondás nélkül megszavazta Roosevelttel elnök fegyverkezési programját. A szenátus elfogadta az 1820 millió dolláros hadiköltségvetést, amely lehetővé teszi, hogy a jelenlegi hadsereget 280.000 főre, a légi haderőt pedig 2440 repülőgépre növeljék. Ugyancsak megszavazta a szenátus a 202 millió dolláros összeget, amelyet Roosevelttel a múlt héten kért a fegyverkezések folytatása érdekében. Megszavazták a haditengerészet új kiadásait is, amelyek segítségével a haditengerészet repülőgépeinek száma 7000-re, a pilótáinak számát 12.000-re növelték. Ugyanakkor megszavazták husz új légi támaszpont építését Alaszkában, Kubában és a Csendes-óceán partvidékén.

„Németország nemcsak a legjobb katonák, de elegendő hadianyag felett is rendelkezik”

Berlin. (Rador.) A Dienst aus Deutschland ezeket írja: A nyugaton folyó német villámháború katonai természetű és nem gazdaságpolitikai, miként azt külföldön je-

gyel hadifogolyra, akik lényegesen hozzájárultak a termeléshez. Ettől eltekintve a német-szovjet árucserforgalom is olyan méreteket öltött, hogy a legnagyobb várakozást is túlhaladta.

Cáfolat szlovák csapatösszevonásokról

Belgrád. (Rador.) A szlovák távirati iroda erősen cáfolja azokat a híreket, amelyek a magyar határon folyó állítólagos szlovák csapatösszevonásokról kerültek forgalomba.

Behívások Görögországban

Athén. (Rador.) A különleges fegyvernemekhez tartozó tiszteteket és katonákat fegyvergyakorlatra hívták be, hogy megismerjék a modern harci eszközöket.

Iratlopás a Japán kereskedelmi és pénzügyminisztériumban

Tokió. A Német Távirati Iroda jelent: A Kokumim Sim Bun jelentése szerint a kereskedelmi és pénzügyminisztériumból rendkívül fontos iratokat loptak el és azt egy külföldi hatalomhoz juttatták. Ez a lopás nagy károkat okoz a Japán kereskedelemnek.

Este 2-3 szem
Artin

lentették. A hadműveletek célja nem az, hogy újabb hadianyagokat zsákmányoljanak, mert a visszavonuló ellenség a készletek legnagyobb részét elpusztítja. Németország nem „blöffölt” akkor, amikor azt állította, hogy nemcsak a legjobb katonák és fegyverek felett rendelkezik, hanem elegendő készletei is vannak. A nyugati hatalmak nem számítottak arra, a 800 ezer len-

URANIA: mind a vezet. Tel. 12-32.

3, 5, 7.15, 9.30

Zsufolt házak gyűjörködnek az idei szezon legszebb, legmelódiasabb színes filmesodáján

Oz, a csodák csodája

Judy Garland-al, a 17 éves énekesnővel és Frank Morgan. Kedvezményes jegyek érvénytelenek.

Hamupipóke meséjét táncolják F. VAS BORISKA növendékei 26-án, vasárnap délután 4 órakor

a Kulturpalotában. — Jegyek a Sándor könyvkereskedésben. — Vasárnap a Kulturpalota pénztáránál kaphatók

Volt amerikai hadügyi államtitkár rádióbeszéde az elszigetelődés politikája ellen

Newyork. (Rador). Henry Breckenbridge ezredes, volt hadügyi államtitkár rádióbeszédét mondott és azt állította, hogy az Egyesült-Államoknak háborút kell üzennie Németországnak, mert biztonságuk veszélyeztetve van és ha Franciaországot, valamint Angliát legyőznék, akkor az Egyesült-Államok függetlensége és léte veszélybe kerül. Az Egyesült-Államok akkor majd kénytelenek lesznek egyedül szembenállni a világhódítóval — mondotta Breckenbridge ezredes — majd élesen bírálta az elszigetelődés politikáját és támadta annak híveit, azzal fejezve be beszédét, hogy ha azt akarják, hogy Amerika pusztulásra legyen ítélve, folytassák csak ezt a politikát.

Washington. (Rador). Az Associated Press munkatársa beszédet mondott Leahy admirálissal, Portorico kormányzóival, akit tegnap Roosevelt kihallgatáson fogadott. Az admirális kijelentette: ha az Egyesült-Államok megvásárolják a Bermuda Trinidad és Jamaica szigeteket, akkor Észak- és Délamerika védelme lényegesen megerősödne. A három sziget megvásárlását Anglia háborús adósságainak elszámolásával lehetne megfizetni annál is inkább, mert az Egyesült-Államok újabb nagy hiteletet folyósítanak Nagybritanniának.

Kétezerháromszáz repülőgépet szállított eddig az USA a szövetségeseknek

Newyork. (Rador). A Newyork Times jelenti, hogy a szövetségesek a háború kezdete óta 6100 repülőgépet rendeltek az Egyesült-Államokban és ebből 2300-at már le is szállítottak. További négyezer repülőgépre szóló rendelés szerződését most készítik.

A newyorki közvéleménykutató intézet azt jelenti, hogy Amerika lakosságának 51 százaléka ma már szívesen fogadná a szövetségesek számára hitelbe történő repülőgépadásokat. Ezelőtt egy hónappal a közvéleménynek csak egyharmada volt hajlandó ezt a politikát magáévá tenni.

Német bankok intézkedéseivel svéd bankokban levő dollárhitelek felől

Newyork. A Newyork Times című lap stockholmi tudósítója szerint, a német bankok nagyrésze intézkedést hoztak az azok felől a dollárhitelek felől, amelyekkel svéd bankokban rendelkeznek. Ezek az összegek mintegy tízenöt-húszmillió dollárt tesznek ki. A lap hozzátéveszi, hogy ez az intézkedés mutatja, hogy Németország nem bizonyos abban, hogy az Egyesült-Államok kívül marad a háború.

Argentína oásfolja tíz korosztály mozgósításának híreit

Buenos Aires. (Rador). A Német Távirati Iroda jelenti: Az argentiniai hadügyminiszter megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint az európai háborúval kapcsolatban 10 évfolyam tartalékos zászoló alá hívnának.

Paul Reynaud már 1935-ben francia motorizált zsoldos-hadsereg szervezését javasolta

A „Jurnalul” című bucurestli lap legutóbbi számában a következő cikket közli:

A „Paris Soir” egyik legutóbbi számában Jules Sauerwein cikket írt, amelyben Paul Reynaud francia miniszterelnök és hadügyminiszter személyiségét jellemzi. A cikkben többek között a következőket írja:

— A jelenlegi háborúnak teljesen új jellege van. Gépesített osztagok vivnak ütközeteket, pusztítják egymást és vágják el egymás utját. Ha létezik ember, aki figyelemreméltó éleslátással tisztában volt azzal, hogy mi lesz ez az új háború, akkor ez a jelenlegi miniszterelnök: Paul Reynaud.

— Öt évvel ezelőtt, 1935. március 31-én Reynaud kétszakaszos törvényjavaslatot terjesztett elő. Az első szakasz értelmében külön tisztes hadsereget létesítettek volna szerződött katonákból, a második szakasz értelmében pedig ennek a hadseregnek tíz elsőosztálybeli hadosztályt, egy könnyű hadosztályt és tartalékokat kell magában foglalnia. A javaslat indokolásában Paul Reynaud rámutatott arra, hogy ezeket az egységeket modern harci eszközökkel és gépesített tüzérséggel kell ellátni. A törvényjavaslatot visszautasították.

— Paul Reynaud javaslatának tárgyalása során érdekes vita folyt le. A jelenlegi miniszterelnök ekkor ezt mondta: „Ha a kormánynak az a politikája, hogy Európa ügyébe beavatkozzék, ehhez a politikájához megfelelő hadsereggel kell rendelkeznie. Ha az Önök hadserege nem képes ennek a hivatásnak betöltésére, mondjanak le a beavatkozásról.” A kormány egyik tagja ekkor ezt válaszolta: „Hogyan képzelik azt, hogy offenzívára készülünk fel, amikor milliárdokat költöttünk arra, hogy határaink mentén erődöket építsünk.” A kormánynak ez a szempontja megfelelt a francia hadsereg 1927-ben életbelépett szervezési szabályzatának, amely többek között a következőket tartalmazta: „Katonai szervezetünk célja az, hogy megvédje határainkat és gyarmatbirodalmunkat.” Paul Reynaud véleménye szerint viszont a francia hadseregnek nem csupán ez lehet a célja, mert hiszen a francia politika biztosítani akarta a csorbíthatatlan európai területi és politikai status-quot és ezért minőségben

Vilma holland királynő rádiószózatban kintartásra hívta fel a németalföldi népet

London. (Rador.) Vilma királynő rádión keresztül beszédet intézett Hollandia lakosságához. A holland királynő beszédében a következőket mondotta:

— A népünket ért katasztrófa ellenére a jövőbe vetett bizalom változatlanul megmaradt. A múltban népünk hatalmas megpróbáltatásokon ment keresztül, amelyet az Istenbe vetett bizalommal és a szabadságszeretettel vetett hittel sikeresen lekijázt. Ezek azok az okok, amelyek miatt kívánom, hogy ne veszítsétek el a reményt. Ezekben a sötét napokban sem népem, sem minisztereim, sem én magam nem tántorodtam meg egy pillanatra sem attól, hogy folytassam a kötelességet, amelynek utját követni fogjuk nyugalommal és bátorsággal, bizakodva ügyünk igazságában. Zászlónk színei:

Eszakon a helyzet változatlan...

Stockholm. (Rador). A Havas iroda közli: A narviki fronton a szövetséges haderők a norvégokkal együtt az elmúlt nap folyamán is folytatták tevékenységüket, amelynek során több ponton visszavonulásra kényszerítették a németeket. Ebben a körzetben a német csapatokat semlegesítették, sőt bekerítették. Ugy számíthat, hogy Narviktól északra a németek 600 katonát veszítettek, részben halottakban, részben sebesültekben, valamint foglyokban. A Lynges fjordban a németek partraszállást kíséreltek meg, de ezt a szövetségesek megakadályozták. Narvik környékén több helyen a németek ejtőernyős osztagok által erősítéseket kaptak. A Narvik környékén lévő németeket repülőgépről éjelmezik. Csütörtökön 19 német katona megjelent a norvég vonalakban és megadta magát. A Narviktól délre harcoló norvég csapatokat friss egységekkel váltották fel. A németek ebbe a körzetbe erős tüzérségi egységeket szállítottak és ezek jelentős veszteséget szenvedtek.

Japán-olasz barátkozás

Róma. (Rador). Mussolini miniszterelnök tegnap fogadta Sapót, a japán baráti küldöttség vezetőjét, aki átnyújtotta a japán miniszterelnök üzenetét. Az üzenet dicsérettel emlékszik meg Olaszország és Japán barátságáról, majd kijelenti, hogy Japán sohasem fogja elfelejteni a megértésnek és a baráti támogatásnak azokat a bizonyítékait, amelyekkel Itália a keletázsiai új rend felépítésére irányuló japán törekvésekkel kapcsolat-

és szervezettségben kellett pótolnia azt, ami a hadsereg létszámában hiányzott. Három évvel ezelőtt Paul Reynaud könyvet írt a francia hadsereg problémáiról és ebben többek között ezek a mondatok találhatók: „Sürgösen különleges gépesített hadtestet kell létesítenünk. Ez annál inkább szükséges, mert hozzá kell szoktatnunk katonáinkat azokhoz a modern eszközökhöz, melyeket majd egyszer alkalmazniuk kell.” Figyelemre méltó egyébként — fejezi be cikkét Sauerwein —, hogy Paul Reynaud törvényjavaslatának elvetése után hét nappal Németország bevezette az általános hadkötelezettséget.

London és Moszkva gazdasági tárgyalásokat folytat

London. (Reuter). Az alsóház ülésén Butler külügyi államtitkár bejelentette, hogy Anglia és Szovjetország között tárgyalások vannak folyamatban a két állam egymásközötti viszonya megjavítása érdekében. A kormány tegnap vette kézhez a szovjetkormány fejezését, amelyben bejelentette készségét hogy kereskedelmi összeköttetését Angliával szemben kíméltlye és nagybbszabásu forgalom lebonyolítására kötelezettséget vállaljon. Az angol kormány — jelentette ki Butler — közölni fogja Moszkvával, hogy készen áll a kereskedelmi forgalom megnövelésére és a két ország közötti viszony megjavítására. (Rador).

pros. fehér, kék, a béke és a biztonság, valamint a törvények betartásának jelképe és ez a zászló büszkén leng birodalmunk legnagyobb részében és Isten segítségével továbbra is lengeni fog. Csoportosulatok az alkotmányos hatóságok köré, segítségüket nehéz hivatásukban, küszöböljétek ki az ellentéteket és egyetlen célotok legyen: emlékezzetek, hogy a királyság létezéséről van szó amely most veszélyben van. Gondolathatn veletek vagyok, Isten áldjon meg benneteket.

Páris. (Rador.) A Paris Soir londoni jelentés alapján írja, hogy Julianna holland trónörökösnek anvai örömkönek néz elébe és a királyné ezért kíséretbe el leányát Angliába, ahelyett, hogy eredeti szándéka szerint Hollandiában maradt volna.

ban kifejezésre juttatott. Örömmel állapítja meg az üzenet, hogy a két ország együttműködése mind szorosabbá válik, ami igen nagy jelentőségű Európa számára ezekben a súlyos órákban. A japán nemzet a legnagyobb rokonszenvet éri Olaszország nemes törekvései iránt és a legtejjesebb sikert kívánja neki. Az üzenet azzal a megállapítással zárul, hogy a két ország együttműködése ragyogó fénypontot jelent a világszerte érzhető zürzavaros és sötét helyzetben.

Newyork. (Rador). A baráti Japán bizottságnak olaszországi látogatásával kapcsolatban a Newyork Times azt írja, hogy Japán tagja a demokratsellenes szövetségnek és így eljensége az Egyesült-Államoknak.

Jó mederben haladnak, de még hosszabb időt vesznek igénybe a szovjet-svéd tárgyalások

Stockholm. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A szovjetorosz-svéd kereskedelmi tárgyalások, a két ország közötti árucseret forgalom fokozása érdekében folyó megbeszélések kedvező mederben haladnak. Az egyezmény megkötéséig azonban még huzamosabb időre van szükség. A svéd tárgyalóbizottság csütörtökön egyébként visszatért Moszkvából.

CORSO

MA PREMIER!

5, 7.15, 9.30

Ludwig Anzengruber, a Bánságból származott bécsi író regényének szemel-leiket gyönyörködtető filmváltozata

A KIRCHFELDI PÁP

Közreműködik a híres bécsi gyermekkórus és a Schubert schraml-quartet.

Ma 3 órakor Matiné helyarákkal: „BALALAJKA” Eddy Nelson, Hajmássy Ilona

Az orvos a háboruban

Az elmúlt világháború tanulságairól beszél
Dr. Kabdebó György

Beszélgetést hallottam a napokban az uccán. „Mennyi halott, hány özvegy, árva és hadirokkant...” — mondotta a beszélgetők egyike, vérmes, nyugtalantekintetű, kissé rendetlenül öltözött negyvenéves. „Ugyan ne légy érzélgős, miért használz közhelyeket?” — válaszolta a másik, jólöltözött, feltűnően nyugodt és minden határozottsága ellenére értelmes pillantású ur. „Unalmas és értelmetlen ilyesmire beszélni. — tette még hozzá, — hiszen olyan világszengető események korát éljük, amikor nem engedhetünk meg magunknak ilyen elcsépelte közhelyeket...”

Azután elhaladtak mellett. Tovább beszéltek, megtárgyalták az eseményeket, kívül kerültem beszédjük hanghullámjainak körén, de fülemben még hosszan dobogtak az elejtett szavak és tovább élt bennem a gondolat, az özvegyekről és árvákról, a halottakról és hadirokkantokról, akiknek sorsa felett siránkozni közhellyé, üres szóbeszéddé vált a múlt háború óta. Tovább élt bennem és életre hívta a múlt emlékeit. A sebesültekkel zsúfolt kórházakra, a mankóval bicogó katonákra, a reszkette várt rózsaszínű tábori lapokra, az újságok „hősi halált haltak” rovatára, az éhségtől sápadt hadjárókat, a munkába görnyedt özvegyekre gondoltam, az egész borzalmas tömegszerencsétlenségre, amiből ime mindössze az maradt meg, hogy „közhely” még csak megemlékezni is minderről...

A fehér köpeny hősi küldetése

Az emlékek most a fizikai élet világában ismét valószínűsítik, Szörnyűségesebben talán mint az 1918-ban befejeződött, ugynevezett világháboruban. Rotterdamban állítólag százezer ember halt meg a rövid holland-német háború során s másik százezer ember pusztult el a németalföldi hadsereg katonái közül. Egyéb veszteségszámítások még nem igen ismerünk, de ha ennek csak tízedrészre valószínűsítjük, akkor is, huszezer ember halála nem is olyan régen olyan világesemény lett volna, hogy az öt világrész embermillióinak elállt volna a lélegzetük.

És ahogy végigpillantottam a négyéves haláltánc fekete-vörös vad színezetében, fehér köpenyében, ott áll az orvos a katonák között és dolgozik, minden tudásával és minden erejével küzd, hogy legalább kis részét jóvátegye annak a pusztításnak, legalább néhány cseppjét kimerje annak a fájdalomtengernek, amely körülötte féktelen viharzással tombol...

Huszmillió sebesült: ennyi volt a világháború áldozatainak száma a tízmillió halotton kívül. Németország hadseregéből 4.284.158 katonát Oroszországban 5.500.000, Ausztriában és Magyarországon 1.740.000, Bosznia Hercegovinában 65.000, Törökországban 700.000, Bulgáriában 100.000, Nagybritanniában 1.693.262, a brit birtokokon 428.644, Franciaországban 2.560.000, a francia birtokokon 140.000 Olaszországban 949.576, Romániában 335.706, a többi hadviselő országokban összesen 245.994 sebesült katonáról készült nyilvántartás. Németországban minden ezer emberből 129, Ausztriában 182, Magyarországon 183, Oroszországban 123, Franciaországban 174 ember elesett a harcokban...

Ha az emberanyagra való tekintettel folyik a nagy „hadijáték”, a fegyveres haderők mögött az orvosok hadseregének kellett volna szembenéznie a rengeteg sebesült-teremtette feladatokkal, amikhez hozzájárult a járványos betegségek elleni küzdelem. A háború világában minden tudást, minden készséget, az összes rendelkezésre álló erőket az ellenfél megtizedelésére elsőprősre fordítják és az orvoslétszám bizony aránylag csekély volt. Testi megpróbáltatást jelentett az orvosi képesség, kemény szolgálatot, amelyről elmondható, hogy felért a leg súlyosabb beosztásokkal. Erről csak a volt katonarvosok beszélhetnének s hogy mennyi mindent, arról rövid, átfogó képet nyújt e sorok keretében dr. KABDEBÓ György, az ismert aradi belgyógyász, aki mint ezredorvos teljesített szolgálatot a háboruban.

A nagy kórház, a háborús beteganyag elsősorban a sebesült számára nyújtott nemcsak emberfeletti munkát, de eddig példátlan gyakorlati lehetőséget s erről a következőket mondja a volt ezredorvos:

— A sebesült, az orvostudományok ome egyik legrégibb ága, soha: tanult a háboruban. Például, a háború tanította meg az orvosokat arra, hogy milyen lehetőségek mutatkoznak a tüdő-műtétek terén. Darabokat távolítottak el a sérült tüdőből, a műtékek felvette a küzdelmet a gyilkos emberi szerszámok munkájával és nemcsak az adott esetekben ért el hatalmas sikereket, de soha nem képzelt fejlődés lehetőségét nyitotta meg a további gyakorlat számára. A koponya- és agysebészet valóságos csodákat eredményezett a fejlődések műtéti kezelésénél, az agyból, az emberi szervezet éme érzékeny központjából darabokat távolítottak el s ha a sérülés nem volt szerencsétlen helyen, a beteg ép agyműködését szinte százszázalékosan meg tudta őrizni.

— A végtagsebészetben a lehetőségek új láthatárra tártak fel. Háború előtt a csontok apróratörésénél az egész végtagot eltávolították, a háboruban beigazolódott, hogy az apróratört, sőt nyíltan tört és súlyosan fertőzött csontoknál a sérült rész az orvos segítségével önmagát gyógyítja meg. Emberek ezrei menekültek meg a végtageltávolítástól, olyan módon, hogy azelőtt csodaszámba ment volna. Békés körülmények között talán nem is merne volna az orvos kockáztatni azokat az eljárásokat, amelyek a hadikórházakban gyakran kényszerítően kinalkoztak, hiszen itt, a harcok közvetlen közelében a sérültek kétségbeesett

kísérleteket garancsoltak annak aki műtökéssel a kezében a sebesültek fölé hajolt...

— Érdekes, hogy közvetett vonatkozásban ugyan, csak a háború iskolája teremtette meg az ugynevezett orvosi plasztikát is. Amikor véget ért a küzdelem, az orvostudomány új feladat elé került: az eltorzító sérüléseket kellett eltüntetnie. És talált is a gyógyászat lehetőségeket, amelyek később „békés” vonatkozásokban is nagy mértékben érvényesültek. A plasztikai műtétek terén olyan előrehaladás történt, amit ma már — főképp külföldön — tömegesen vesznek igénybe a hölgyek s például ismertem Berlinben olyan plasztikai sebészt, aki orosz emigránsoknak úgy átforgatta az arcát, hogy a felismerés, veszedelme nélkül térhetek haza. Vagy gondoljunk a gangsztereknél egyáltalában nem „rendkívül” „arccserékre” és vegyük tudomásul, hogy mindez szintén a háborúnak köszönhető, ha bizonyos esetekben semmi köszönnivaló sincs az elért eredményekben...

A gyógyító kés mellett azonban csaknem valamennyi gyógyászati ág a gyakorlati megismerés végtelen tudásanyagát nyerte a kincsetől. A háborúban derült ki — mondja dr. Kabdebó, — hogy a kiütéses tífusz és a pestis elősdiék terjesztik. Azt, hogy mit jelentett ez a felismerés, csak azok tudják, akik ismerték a katonai gyülekezőhelyeken, de főképpen foglyortáborokban mutatkozó nagy veszedelmet, amit elsősorban a kiütéses tífusz jelentett. Itt Aradon dr. Singer János orvos, az ittlévő gyűjtőtábor öntérfelőző orvosa maga is a halálos áldozatok között volt.

Jóval előzőtt már csak azért is elképzelhetetlen lett volna olyan hadseregek felvonultatása mint amelyek 1914—1918. között küzdöltek egymással, mert a járványos betegségek megbomlasztották volna a seregeket. A világtörténelem elég példával szolgál a háborúk mindenkor a járványok hadjáratát indították el az emberi élet ellen. Am a világháborúban már olyan gyógyászati rendszer és készültség örködött ezen a „harctéren”, hogy a járványok nem hataimasodhattak el, bár elég pndot okoztak a rágályos megbetegedések. A most dúló háborúban talán még hangsúlyosabb szerepet jut az orvosnak, aki részveszt a háború szervezésében, hiszen a harc feltételeinek előkészítésére ügyel, már akkor is, ha hivatalosa magaslatán a közegészségügy állampolitikai célkitűzéseit szolgálja. De ott van az orvos ebben a háborúban a legelső vonalban. Rádióközvetítésben hallottam például, hogy az előretörő harcokosokban — csapatrészekhez beosztva — orvos is szorong a mozgó páncél-városokban...

— Visszatérve a mult tapasztalataira, a háborúban igazolódott be — folytatja Kabdebó György or. — a tífusz és kolera védőoltások nagy jelentősége. Volt dolga az orvosi oltóútnak, hiszen a központi határok első nagy visszavonulása idején 1914. őszén pár órával előbb még életerős, egészséges fiatal emberek tömegével pusztultak el kolerában. Nagy szerepet jutott a merevgörres megelőzését szolgáló védőoltásnak. A sebesültek 99 százaléka már a segélyhelyen ilyen védőoltást kapott.

— Ugyancsak a háború fejlesztette ki az ideggyógyászatban a shockkal való kezelést, vagyis azt az eljárást, hogy az idegshockkos eseteket hatalmas villamosításokkal küzdöltek le és ezzel a nyomorékságra ítélek ezreit adták vissza a munkának.

Sok önszünkítási eset, a löttek megítélésének lehetőségét a törvényszéki orvostant szolgálták, a szemsérülések, a táplálkozás hatása — mind mind sűrűn teleirt lapokkal gazdagították az orvos-

A HABZÓ FOGPÉP

tudományok nagy, örökké bővülő könyvét... — lejezi be áttekintését a világháború volt katonarvososa.

Evtizedek lassu fejlődésén repitette keresztül négy év alatt a háború a gyógyászatot. Békés polgárok, akik az újabb háborúba való készülődés két évtizede alatt súlyos betegséggel kerültek kórházak műtőtermébe, vagy figyelték nyugtalan szívvel az orvosi megállapításokat nem is sejtették, hogy megmentésüket, épségben megtartott végtagjaikat, életüket — azoknak a százezreknek köszönhetik, akik véresen, összeszabdalva, átlótt testtel kerültek a segélyhelyek, a tábori kórházak, vagy helyőrségi gyógyintézetek körtermébe. Az orvostudomány fejlődése százezrek életét mentette meg a világség közepette és később, a békeévekben is új utakat nyitott meg a borzalmas, nagy kísérleti klinikával az embergyógyászat számára, új utakat, amelyek még ma is a messze-ségbe vezetnek.

Nagy árat fizettünk az orvosi tudás fejlődéséért. Az antant 145.287.690,622 dollárt a központi hatalmak 63.018.160.600 dollár sandiát fizettek. Ennyibe került részben a háború Huszmillió sebesültön és tízmillió halott áldozaton kívül... (b. k.)

Második Urnapja

Arad katolikus társadalma vasárnap ünnepli második Urnapját. Ez az ünnep még a XVIII. századból ered, amikor a pestisjárvány elmúltával az aradi katolikus egyház megfogadta, hogy ezt a napot a jövőben minden alkalommal körmenettel, az Urnapjához hasonló fénnyel és pompával ünnepli meg.

A vasárnap délelőtti ünnepély reggel 9 órakor kezdődik meg, amelyen Lakatos Ottó dr. plébános-rendfőnök ünnepélyes nagymiséte celebrál, melynek végeztével, 10 órakor megkezdődik a körmenet. Ezalkalommal a következő oltárok lesznek felállítva: 1. A Minorita-palota kiskapujában, 2. Az Aradmegyei Takarékpénztár épületében, 3. A Szabó Albert házban és 4. a Szentháromság szobornál felállított főoltár, mely a körmenet utolsó állomása lesz. A menet utvonala a csütörtöki urnapi körmenettel azonos, csupán az iránya ellenkező. A körmenetben ugyanazok a katolikus személyiségek és közületek vesznek részt, akik, illetve amelyek csütörtökön is jelen voltak. A szentséget Lakatos Ottó dr. plébános-rendfőnök viszi fényes papi segédlet kíséretében. A körmenet végeztével a Minorita-templomban ünnepélyes Te Deum és szentségi áldás lesz.

Vasárnap délután 7 órakor szentbeszéddel egybekötött májusi ájtatosság lesz. Az egyházi szertartást ezalkalommal Harsányi Vince minoritarendi atya végzi.

Vasárnap délelőtt az aradi eucharisztikus körmenettel párhuzamosan hasonló körmenetet rendeznek a Mosóczy-telepen és Ségában is. A mosóczy-telepi körmenet egyházi szertartásait Györfi Imre, míg a ségait Oláh Ferenc minoritarendi szerzetesek végzik.

FORUM FILMSZÍNHÁZ

TELEFONSZÁM 20-10

A jókedv és humor diadala!

MA 3, 5, 7.15, 9.30 órakor

13 szék

Ez a Hans Moser és Heinz Rühmann-film a világ klasszis filmje! Heinz Rühmann és Hans Moser voltak és maradnak a világ legjobb filmkomikusai. Jól mulatni és kellemesen szórakozni csak ennél a filmmel lehet! Itt mindenki nevet és kacag. Új Fox-Journal a legújabb eseményekkel!

ARADI KOZLONY

o fon: 1-22. megkönyv: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

g'sz évre... 840 lei || Negyedéve 210 lei
6 év... 420 || Egy hónapra 70

Doktor Szöke mulat

Irta: Márta Sándor

A jöhrü tengerparti halászcserdjába, ahol kitűnő frascatt mérnek a a közeli fürdőheiről vacsora után átrándult külföldiek tengeri rákot rácsálnak. este kilenckor megérkezik társaságával doktor Szöke. A sarokasztalnál ülnek le; de öt perc múlva már mindenki éket figyel.

Doktor Szöke a valóságban talán doktor Barna, vagy doktor Fekete; de lehet az is, hogy csak Kis ur, vagy Nagy ur. Nevét nem ismerem. De az alakot ismerem. Ő az a nyaralóvendég akiről később társasága is nyilatkozik: „Azán volt a fürdőhelyen egy édes pofa, bizonyos doktor Szöke, aki mindent jobban tudott, fejezte az olasz nincért, ismerte a bevásárlási forrásokat tudta az olasz borok nevét és százalékát kapott a fogyasztás után, mert békében szerkesztője volt egy szaklapnak. Gyógydíjat sem fizetett”. Ez doktor Szöke. Most ott ül társaságával a sarokasztalnál a alaposan megnézem.

Kíváncsisággal nem vagyok egyedül: a vendégek minden asztalánál doktor Szökét nézik és hallgatják. Ugy érkezett, mint egy orkuszigazgató, éppen csak ostarát nem csafogtatta. A társaságot a szőke-dában ismerem meg, ahol lakik. Valószínűleg már délelőtti fürdés közben, a tengerben feltűnt doktor Szöke, amint intézkedett szervezett, alkudott a csónakkal, megrótt és dícsért Doktor Szöke mindent tud. Legtöbbször csak a közeli helyeket tudja, az általános és általános tudnivalókat, a banális közismert érdekes-ségeket: de ismeretét oly hangosan, oly ellenállhatatlanul, oly elevenen és támadó hangnemből adja elő, hogy senki nem tud kiérni hatása elől. Doktor Szöke mindent elbeszél: nem tűri el, hogy valaki olasz napolajjal kenje magát a doktor tud egy német uapoiáról, mely sokkal zérusabb védi és illatosítja a bőrt; s természetesen olcsóbb. A panzió éttermében, eőd közben ui szellőztetés eljárásokat talál fel, doktor Szökének külön tűznek, valami mást és drágábbat, mint amit a többiek esznek, harmincöt licéért, holott a doktor csak harmincat fizet s nem ad külön borra-vaót. Hangosan beszél, állandóan oktat, Amikor éppen nem oktat, akkor megró s amikor megrótt nincs alkalm, mulatott. Doktor Szöke bevonn a tengerparti étterembe, amolyan minden gyerek ismer a környéken s olyan arccal foglal helyet mintha ő, egyedül ő te-dez volna föl, ezt a remek kis helyet, ahol ő törzs-vendég, már a valóvól s törzsvendéget megillető külön házmódo: követel. Doktor Szöke rettenetes körülményesen, hort rendel, mert majd ő megmutatja, Először felszólítja a pincért — s a német és az olasz nyelvet leereszkedő kedélyességgel keveri beszéd közben — sorolja fel az összes elkényeztetés olasz bor-fajtákat, melyek az asi földön teremnek, az Alpesektől Szicília dombjain át vissza Veronáig. A nincérnek ezer dolga lenne a nagy hőségben: de a killónis vendég paracsára udvariasan megáll a doktor asztala mellett s vár, amíg a doktor mint szakember tízperc-es tanácskozás, magyarázás és kortelés után csak-ugyan rendel egy liter chiantit sződvával. Most mulatni kezd doktor Szöke, Magyar dalt énekel, majd adomákat mesél el. Azán oktat, elmondta, hol kapni a közeli városban olcsó, csempészett száivízet s drága, de szintén csempészett cigarettát. A hölgyeket keresztneveikön szólítja, s a pincért nagyon óvatosan és hadarva, hogy a pincér ne értsé, a régi törzsvendég jogán tegezi.

Igy mulat doktor Szöke. Az olaszok, a horvátok, a németek s néhány magyar az asztalok mellett, némán és megizézetten hallgatják ezt a nyüzsgő hadarást. A doktor berug az egyéniség öntudatától, berug attól, hogy figyelik, csak a chiantitól nem rug be, mert sava van és nem iszik bort. Milyen rejtélyesek az emberek, gondolom és fizetek. A tenyerem viszik. Egyedül megyek haza, a pálmák és a csillagok alatt s te, hetetlenül ezt gondolom még: „Nincs védekezés ellene. De azért megáll, dísznő, megírlak”. Csak tudom, hogy ez nem segít.

Három napra egybehívták a görögkeleti egyház választó kollégiumát, Bucuresti. A görög keleti egyház választó kollégiumát június 11. 12. 13. napokra összehívták a megüresedett püspöki székek betöltésére. Június 11-ikén a husi-i, 12-én a temesvári püspököt, 13-ikán a bukovinai mitropolitát választják meg.

— CIANO GRÓF ALBANIAI LATOGATASA. Tirana. (Rador). Ciano gróf Tiranából Skutariba érkezett az albán lakosság ünneplése közben, a amely az ünnemen gyűjt össze, hogy láthassa a külügyminisztert. Ciano gróf megáll Busnicaban, ahol a bányákat tekintette meg és megelegetedését fejezte ki a munkájatok felett. A busnicai polgármester a következő szavak kíséretében ajánlotta fel puskáját Ciano grófnak: „Most, amikor Albániában nyugalom uralkodik, nincs szükségünk puskára. Fogadjon el tőlem ajándékba ez a puskát, nem az értéke miatt, hanem jelképként”.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— ISMÉT ELÉRTE AZ ÖTVENMILLIARD LEIT A FORGALOMBAN LEVŐ BANKJEGY-MENNYISÉG. A Banca Națională most tette közzé május 4-én lezárt szokásos heti jelentését. E szerint a forgalomban lévő bankjegymennyiség, amely április végén 49 milliárd lej alá esett, május 4-én elérte a 49 milliárd 946 millió lejt, vagyis mindössze 54 millió lej hiányzik az ötven milliárdból. A jegybank többi feltételénél nagyobb változások nincsenek: a jeszámitott kereskedelmi értékek tárcája 17 milliárd 647 millió leire rug. Az összes látra szóló kötelezettségek együttes összege 59 milliárd 403 millió lei, a megelőző heti 59 milliárd 848 millió leiel szemben. A lej-bankjegyek aranyfedezeti aránya 35,40 százalék, a megelőző heti 35,14 százalékkal szemben.

Az új párisi hercegek életpályája

Suchard bitorost, az eddigi rheimsi hercegséket, mint az Aradi Közlöny is megírta. XII. Pius pápa az elhunyt Verdier bitoros helyébe a is hercegsékké nevezte ki.

Suchard bitoros 1867. április 5-én született Brains sur les Marches-ban, tehát nemrégiben föltötte be 73. életévét Rómában szentelték pappá 1898-ban. Pappaszentelés után egy évvel szemlelári alrektor lett és bölcsészeti és teológiai adott elő, 1928. július 6-án Bayeux és Lisieu püspöke, 1930. december 23-án Rheims hercege lett míg 1930. december 16-án XI. Pius pápa bitoros rangra emelte.

Suchard bitoros rendkívül nagyműveltségű ember és a kereszténység minden időszerű kérdésével behatóan foglalkozott. Páris új hercegei s számos kltüntetés tulajdonosa, így a francia hecsületrend lovagja, birtokában van a máttal lovagrend nagykeresztje és a II. Lipót-rend nagykeresztje is.

Suchard bitoros párisi hercegekké történt ki nevezésével egyidejűleg XII. Pius pápa Ruques Aix en Provence-i püspököt rheimsi hercegsékké nevezte ki Suchard bitoros helyébe.

— KÖZEL ÖTMILLIÓ LEIES UZSORABIRSAÉG EGY CERNAUTH CÉG ELLEN. Cernauthból jelentik: Stanislas Porsudeck cégnél Buzolanu ügyész vizsgálót tartott és megállapította, hogy a nevezett cég termékeit a jóküzletek uzsoraáron árusították. A felvett jegyzőkönyvek alapján az uzsoraárbírság 4 millió 800 ezer lei pénzbírsággal sújtotta a céget.

— Olasz művészeti nagydíjat nyert Aba Novák Vilmos magyar festőművész, Velence. (Rador.) A 22-ik díenári művészeti kiállítás bírálóbizottsága Mussolini miniszterelnök díját Aba Novák Vilmos magyar festőnek, míg a miniszterelnök második díját Brecker berlini szobrászművésznek ítélte oda.

Modern technika

— Milyen kitűnő villanyborotvát vett az uram. A krumplihámzás tiszta élvezet.

— Ma este fél kilenc órakor a Szocialis Műszó „Anyák Napja” ünnepeje a Minorita Kulturháiban. Belépőjegyek 27 leért kaphatók, délelőtt a „Vasárnap” kiadóhivatalában, este pedig 8 órától a pénztárnál.

— Katasztrófális vihar vonult el Valparaiso kikötője felett. Santiago de Chileből jelentik: Valparaiso kikötője felett szerdán katasztrófális vihar vonult át. A kikötő egyetlen uszódokkja, a rajta lévő hajóval elsüllyedt. Ugyanakkor elmerült több más hajó is. A rakodópart egy része elpusztult. A chilei hajórajhoz tartozó latore köny nyitókák megrongálódott. A vihar, különösen a nyomában fellépett áradások révén nagy károkat okozott az ország több részében, emberáldozatokat azonban egyelőre nem jelentettek.

Képzőművész-szövetkezet alakul!

Kolozsvárról jelentik: Életrevaló terve megvalósítására készülnek az erdélyi magyar képzőművészek. Szövetkezetet akarnak alakítani. Az új szövetkezet, amely most van alakulóban, az erdélyi magyar képzőművészet alkotásait akarja eljuttatni a közönséghez. A képzőművészeti termékek értékesítésére alakuló szövetkezet a Hitel-szövetkezetek szövetsége keretében fog működni és elsősorban kereskedelmi jellegű vállalat lesz. Egyrészt ellátja a művészeket anyaggal: festékkel, vászonnal, agyaggal, márvánnyal és szerszámmal, másrészt gondoskodik alkotásuk értékesítéséről is.

A szövetkezet alapítójának elgondolása szerint állandó művészeti szalon, illetve tárlatot tartanak fenn Kolozsváron. Az állandó tárlat jelentékeny mértékben hozzájárul majd a közönség művészeti neveléséhez, megismerteti az Erdélyben szerkesztett élő és dolgozó művészek alkotásával.

Az újszerű és a művészek gazdasági helyzetén nagyot lendítő szövetkezet alakulása iránt általános érdeklődés mutatkozik meg úgy az erdélyi magyar képzőművészek között, mint a művészetkedvelő közönség körében.

— Argentínában mepponlák a gyanus idegenek állampolgárságát. Buenos Airesből jelentik: A képviselőházba törvényjavaslatot nyújtottak be bizonyos gyanus naturalizált idegenek állampolgárságának megvonására. A javaslat jegyzék összeállítását indítványozza a naturalizált idegenekről, akik felett állandó ellenőrzést gyakorolnak.

— FOGÁSZATI HIR. Csobán János június 1-től Str. Alexandri 3. alá költözik.

— Június 14-én kezdődnek az elemi iskolai magánvizsgák. Bucurestiből jelentik: Az elemi iskolai magánvizsgák, a negyedik és nyolcadik osztály kivételével június elsején kezdődnek.

— Kongresszus a C-vitamin jegyében. Berlinből jelentik: A Német Gyermekeggyógyászok Társasága ezévi kongresszusát szeptember hó folyamán Bécsben rendezik. A kongresszuson résztvesz dr. Conti államtanácsos is, a német „Reichsgesundheitsführer” is, aki „A gyermekkor higiéniaja” címen ad elő. Az érdeklődés középpontjában kétségkívül a táplálkozás új irányvonalairól és a C-vitamin-akcióról szóló beszámolóik állnak majd.

— Siremléket állítanak Magyar Imrének. Budapestről jelentik: A magyarországi nótakedvelők között mozgalom indult meg, hogy siremléket állítsanak Magyar Imrének a nemrég elhunyt világhírű magyar cigánvromásnak. Magyar tisztelet emlékhangversenyt akarnak rendezni és ennek jövedelme volna az első alap.

— Ura elítélték a zsarolásért már hebertőzött áhirlapíró. Temesvár. A temesvári törvényszék előtt most zajlott le az epilogusa annak az érdekes sajtópernek, melynek során Virgil Florescu és I. Avramescu temesvári áhirlapírókat sajtó után elkövetett zsarolásért fejenként két és fél évre ítélték. A két áhirlapíró egyébként most tölti ki büntetését. Az egyik elítélt, Ion Avramescu, azért került ujból a törvényszék elé mert sajtó után elkövetett rágalmozással is vádolták amennyiben egy cikkében azt állította Trattner Victor pénzügyi felügyelőről, ugyszintén I. Fetig és Gh. Sasu pénzügyi tisztviselőkről, hogy az amerikai gangsztereknél is nagyobb cinizmussal dolgoznak. A törvényszék rövid tanácskozás után ítéletet hirdetett az ügyben és Avramescu két és félévi büntetését még egy évvel megtoldotta és azonkívül ötezer lei pénzbüntetésre is ítélt.

F. Vas Boriska növendékei évező vizsgálódásának főpróbája a Kulturpalotában

Péntek déjben, két óra tájban jövedvü gyermekesereg töltötte meg a Kulturpalota színpadát. A vidám zsbongás, kacagás, beszélgetés azonban egyszerre elnémul és az elsőfőítetű nézőtérben lévő várokozásteljesen tekintenek a színpad függőnye felé. F. Vas Boriska növendékei vasárnap, évező vizsgálódásának főpróbáján vagyunk. A kiváló táncanár az utolsó technikai simításokat végzi és azután a függöny felgördül és kezdetét veszi a főpróba.

Először parányi leánykák — egyik sem idősebb öt évesnél — mutatnak be egyszerű, bájos mozdulatokból összeállított tornagyakorlatokat, majd utánuk a nagyobbacska tornázók felújuló biztonságai és gyakoroltságai. A haladó gyermekek már komoly felkészültséget kívánó gyakorlatok hiba nélküli előadásával arattak sikert.

Ezután teljesen újszerű gimnasztikai tanulmányok következnek, majd akrobatika, ritmikus gyakorlatok és pompás szteppszám. A főpróba közönsége lelkes tapsal jutalmazta a gondosan előkészített és előadott számokat.

Néhány perc szünet után került sor a vizsgálódás nagyszabású számára, amely a gazdag műsor teljes második részét ölelte fel. Hamupipóke meséjét adták elő F. Vas Boriska növendékei. A halhatatlan mese minden szépségét kihozták a tehetséges tanítványok és a nézőtér vajóban beleéltte magát a mese hangulatába. Hangulatos világítást effektusok, pompás, stízszerű kosztümök adták a keretet Hamupipóke édes-bus történetéhez öt képen keresztül, és pillangók, galambok, tündérek, manók, udvarhölgyek, testőrök, zászlósok színes forgataga táncolta körül a sokat szenvedett királyleány megérdemelt heppiendjét a daliás királyfiyal.

A főpróba közönségének lelkes tapsai közben csapódott össze utóljára a függöny, hogy legközelebb a vasárnap délutáni vizsgálódáson gördüljön fel újra a Kulturpalota nagytermében, amikor Arad művészekedvelő közönsége gyönyörködik majd F. Vas Boriska tehetséges növendékeinek elsőrendű vizsgálódásán.

A tanítványok tudása azt mutatja, hogy F. Vas Boriska egyike a legképzettebb, legkiválóbb táncanárnőknek, és keze alatt a növendékek igazán megiepő hajadást tanusítanak, amiről a vizsgáló népny közönsége minden bizonnyal meg is győződik. (g.)

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Paris 810, London 14.30, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrad 10, Bucurestii 237.

— Henry Bergsonnak ítelték a Columbia egyetem aranyérmét. Newyork. (Rador.) A Columbia-egyetem aranyérmét Henry Bergsonnak ítelték filozófiai művéért.

— Házasságkötések és születések a német birodalomban. Berlin. (Rador.) Németországban 1939-ben 144.246 házasságot kötöttek és a múlt év folyamán 1.633.077 gyermek született. Ezekben az adatokban beufoglaltatnak a Lengyelországból Németországhoz csatolt területek adatai is.

— Nagybánya határában tízezer köbméter tüzfát sodort el az árvíz. Nagybányáról jelentik: Nagybányát a hosszantartó esőzések következtében megduzzadt hegyipatakok árvízrel fenyegették. Mivel az utóbbi napokban kevesebb eső esett, a vadvizek magassága is csökkent. Az áradás azonban így is nagy károkat okozott. Nagybánya határában a hegyektől üntegy tízezer köbméter tüzfát sodort el a víz.

— Harmincótnapi éhségstrájk után meghalt egy hírhedt betörő. Brailából jelentik: A külváros egyik szegényes házában harmincótnapi éhségstrájk után meghalt Costica Răcaru, egykor híres betörő. 51 éves korában. Răcaru nevéhez egész sor híres bűnügyi történet fűződik, több mint husz évet ült különböző betörésekért és lopásokért börtönben és csak nemrég szabadult ki a fogságból. Édesanyja meghalt közben és a minden támasz nélkül álló ember nem akart újabb bűncselekményt elkövetni, az öngyilkosságnak legmegdöbbentőbb módját választotta. Nem vett táplálékot magához és külvárosi kis szobájából nem látta kijönni több mint három héten keresztül Răcarut. Erte-sítették a hatóságokat és a rendőrség azonnal kiment a helyszínre, ahol csontig lesoványodva, már félig eszméletlen állapotban találták meg az egykori híres betörőt, akin az orvosok sem tudtak már segíteni: harmincótnapi éhségstrájk után meghalt.

— Razzla. Péntekre virradó éjszaka az aradi rendőrség nyomozó testülete általános razzlát rendezett a város területén. Az ellenőrző szemle alkalmával 97 személyt, férfit és nőt kísérték a rendőrségre, ahol igazoltatás után 42 személyt szabadon engedtek, míg a többieket továbbra is őrizetben tartják. Kihallgatásuk folyamatban van.

— Salzburg a házassulók paradicsoma. Bécsből jelentik: A házassulási kedv az utóbbi időben egész Németország területén figyelemreméltó módon megnövekedett. Salzburg azonban még a német városok között is az élen halad. Tavaly Salzburgban 1000 lakosra 31 esküvő jutott. A statisztika szerint Mozart városában minden három és félóránként egy házasságot. Minden negyedik órára esik egy-egy születés s minden ötödikre egy haláleset.

— A Kolping-egyesület felkéri rendes és pártoló tagjait, hogy a vasárnapi ünnepi körmeneten és ezt megelőző nagyvmsén teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Gyülekezés reggel 9 órakor az egyetben.

— Lopásért elítelt bádogossegéd. A múlt év februárjában történt, hogy Benea Avram 31 esztendő hunyadmegyei bádogossegéd Weisz József ujaradi kereskedőtől különböző textilárut lopott el. Ezért az aradi büntető járásbírósa annak idején három évi elzárásra ítélte. Benea Avram megfélebbzte az ítéletet és ügyével most foglalkozott az aradi törvényszék, amely jóváhagyta az elsőfokú ítéletet.

— Az aradi Vendéglősök Szindikátusa felhívja tagjai figyelmét arra, hogy a szindikátus kivomatta a 2 százalékos nemzetvédelmi bélyeg alkalmazásával kapcsolatos felhívást és ezért felkéri tagjait, hogy jelentkezzenek a nyomtatványok átvételére végett a szindikátus helviségében. (Iparos Otthon). Mint ismeretes ezeket a nyomtatványokat ki kell függeszteni.

SZINHÁZ

„Mégis szép az élet“

Operett-bemutató a Kamara Színházban

Péntek este mutatta be az aradi Kamara Színház színpadán Szabadkai József társulata a „Mégis szép az élet“ című operettet. A bemutató iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, amit a jó előadás teljes mértékben meg is érdemelt. Nagyszerű humoru cselekmény, lebilincselő zene, elsőrendű kiállítás tették ezt a kitünő operettet a Szabadkai-társulat műsorának egyik legjobb darabjává. A szereplők közül legelső sorban Wojticzky Elvirát kell említeni, aki ismét nagy sikert aratott ezen az estén is. Nagyon kedves, kellemes volt Kun Edith és jól oldotta meg feladatát Bárdi Teréz. A férfiak közül Jenei János, Szabadkai Miklós, Homm Pál, Végh József, Peternák Tibor, Kiss János és a többiek is mind részesei voltak a „Mégis szép az élet“ sikerének az aradi bemutaton.

Szombaton és vasárnap tartja utolsó előadásait Szabadkay József színtársulata

Ma, szombaton két, vasárnap négy előadás lesz a színházban. — Élénk érdeklődés a bucsuelőadások iránt

Szabadkay József kitünő színtársulata ma, szombaton és holnap vasárnap tartja utolsó előadásait a Kamara Színházban. A nagyszerű együttes a két utolsó napra vajóban gazdag és változatos műsort állított össze, bizonyosra vehető tehát, hogy a bucsuelőadások iránt még fokozottabb érdeklődés fog megnyilvánulni. Ma, szombaton délután 5 órakor közkívánatra a vendéjátékok legnagyobb sikerű operettje, a „Pusztai szerenád“ kerül színre olcsó helyárrakkal. Szombaton este 9 órakor a rendkívüli sikert aratott „Mégis szép az élet“ nagyszerű operett kerül színre. Ez az operett széplemes librettójával, gyönyörű zenéjével, szép kiállításával, remek táncalval a legkellemesebb szórakozást nyújtja.

Vasárnap délelőtti olcsó helyárrak mellett az „Iglói diákok“, régi kedves operett kerül színre. Délután három órakor a bombasikerű „Dalol a Volga“ szerepel a műsoron. Ennek az előadásnak érdekesége, hogy Wojticzky Elvira szubrett-primadonna szerepét a szeniális tehetségű Gerő Borcsa babá-primadonna alakítja. Délután 6 órakor „Csak egy kislány“ slágeroperett, míg este 9 órakor utolsó előadás: „Gyimesi vadvirág“ elsőrangú szereposztásban, új rendezésben.

A színház heti műsora:

SZOMBATON délután 5 órakor: (közkívánatra) „Pusztai szerenád“; olcsó helyárrakkal.

SZOMBATON este 9 órakor: „Mégis csak szép az élet“ operett.

VASÁRNAP délelőtti 11 órakor: „Iglói diákok“ operett. (olcsó helyárrakkal.)

VASÁRNAP délután 3 órakor: „Dalol a Volga“ operett, Gerő Borcsával.

VASÁRNAP délután 6 órakor: „Csak egy kislány“ operett.

VASÁRNAP este 9 órakor: „Gyimesi vadvirág“.

Tanároknak csak június 16-án kell katonai összpontosításon jelentkezniök

Temesvárról jelentik: Temestartomány közoktatásügyi vezérfelügyelője, Evutianu Sabin tegnap táviratot kapott Petre Andrei közoktatásügyi miniszter-től. A távirat szövege a következő: „Közölje valamennyi középiskolával, hogy a közoktatásügyi miniszterium egyetértve a nagyvezérkarral, úgy döntött, hogy az összpontosított, helyesebben katonai szolgáltra behívott tanárok csak június 16-án tartoznak jelentkezni csapattesteiknél. Ezt a határozatot azért hoztuk, hogy a tanév zavartalanul befejeztesék.“

A miniszteri sürgöny alapján Evutianu Sabin meg a tegnapi napon táviratot küldött hasonló értelemben valamennyi középiskolának, mely hatáskörébe tartozik és ebben értesítette az igazgatóságokat, hogy a behívott tanárok csak a jelzett időben kötelesek szolgáltatásra jelentkezni.

— Féltreértette az orvosi utasítást — meghalt. Végzetes tévedés áldozata lett Buteanu Ileana, szilágy megyei, Pir községi asszony. Szívujaja gyógykezelése céljából orvoshoz ment, ugyanakkor azonban a lába is fájt, amelyre az orvos szublimátos borogatást rendelt. Az asszony félreértette az orvosi utasítást és — megitta a szublimátot. Minden orvosi beavatkozás és gondos ápolás hiábavalónak bizonyult s a szerencsétlen asszony párnapos kínos szenvedés után meghalt.

A nap humora

BIRÓ: Szóval addig jól élt a férjével, míg a meg nem ütötte magát?

PANASZOS: Igen, bíró ur.

BIRÓ: És mikor ütötte meg magát először?

PANASZOS: Az esküvőről hazamenet.

*

ORVOS: Valószínűnek tartom ezek után, hogy az ön látását az alkohol túlzott élvezete gyengíti.

BETEG: Ah, dehogyan. Hiszen ha berugok, pláne duplán látok.

Meghívó!

Kis pajtásaim,

meghívlak benneteket a színházba vasárnap délutáni italom-játékomra, amikor a „Dalol a Volga“-ban Wojticzky Elvira szubrett szerepét játszom. Legyetek jó gyermekek, hogy jó szüleitek elhozzanak. Szeretettel várlak:

Gerő Borcsa

— Thomas Mann: Lotte Weimarban. Hogy milyen műfajhoz tartozik Thomas Mann új Goethe-könyve, nehéz volna eldönteni. De talán nem is fontos. Ebben a hatalmas irodalmi műben az öregkorát élő költő és nagy szerelme, a Lotte néven az irodalomtörténetbe bevonult Charlotte Buff kései találkozására az a szilárd mag, ami köré Thomas Mann, a világhírű író, a goethei világot, a weimari Pantheon újból felépít és az egész goethei termékenyítő eszmekört nagyszerű filmként a mai világ olvasóközönsége elé veti. Hogy milyen volt a goethei világ, azt a mai kor gyermeke már alig érti meg, hiszen ugyanakkor olvas róla, amikor egy új vizözön pusztító hullámai öntik el a lélekbeli kultúra már-már gyönyörűen kivirágzott vetését. 1940-ben visszatekinteni a Napoleon-utáni időkre, 1940-ben Goethe és Schiller Weimaráról beszélni több mint anakronizmus: a legnagyobb irodalmi hőstett, amit egy nagy író végezhet. A magasabbrendű ideálokért lelkesedő emberiség azonban csodálattal olvassa Thomas Mann messzevilágító, gyönyörű regényét Lotte és Goethe, két öreg szerelmes megható találkozásából Fönix-madárként látja új életre kelni a humanizmus elpusztíthatatlan örök gondolatát. Thomas Mann: „Lotte Weimarban“. Rózsavölgyi kiadásban, szép kiállításban és diszkótésben 264.— lef minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Rózsavölgyi-ujdonságok jegyzékét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszer-tár. Piata Ovrám Iancu 12.
JANKA gyógyszer-tár, Bulev. Reg. Ferdinand,
Dr. DICK gyógyszer-tár. Str. Mărăsesti 1.

SPORT KÖZLÖNY

Vasárnap dől el az elsőség kérdése a nemzeti bajnokságban

A csütörtöki nagyarányú győzelmek után óriási az érdeklődés a döntő iránt

A nemzeti bajnokságban, mint ismeretes, vasárnap a huszadik (kilencedik tavaszi) forduló kerül lebonyolításra, amelyen szerepel a Venus-Rapid döntő-mérkőzés is. A bajnokságban jelenleg a Venus vezet két ponttal a Rapid előtt és ha a bajnokság győz, vagy legalább döntetlent ér el, úgy meg is nyeri a bajnokságot. Abban az esetben azonban, ha a Rapid győzne és a hátralévő mérkőzéseken egyik csapat sem veszítene pontot, úgy — a Rapid lenne a bajnok. Győzelmével ugyanis behozná a Venus pontelőnyét és miután az őszi találkozója a két csapatnak döntetlenül végződött (2:2) a tavaszi Rapid-győzelem döntené el a bajnokság sorsát. Mindezekre a kérdésekre a vasárnapi mérkőzés ad majd választ, amely iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg sport körökben. Ezt az érdeklődést indokoltá teszi az a körülmény, hogy úgy a Venus, mint a Rapid jó formában van, amit igazol az U. Tricolor és a Sp. Studentesc ellen elért jó eredményük.

A többi mérkőzés közül a temesvári Ripensia — AMEFA bír nagy jelentőséggel az aradi csapat szempontjából, mert, ha a piros-feketék legyőznék a Ripensiat, szerencsés esetben — CAMT-vevesség Nagybányán — még az ötödik helyre is felkerülhetnek! Érdemes tehát küzdeni és bizo-

nyosra vehető, hogy az AMEFA-nál lelkesedésben nem is lesz hiány a vasárnapi mérkőzésen. A bajnoki táblázat egyébként a csütörtöki lejátszott két mérkőzés után a következőképpen alakult:

1. Venus	19	13	2	4	55:15	28
2. Rapid	19	10	6	3	58:25	26
3. Sp. Studentesc	19	7	9	3	39:29	23
4. UDR	19	6	9	4	32:30	21
5. CAMT	19	8	4	7	29:40	20
6. Ripensia	19	7	5	7	28:31	19
7. AMEFA	19	9	10	10	31:33	18
8. U. Tricolor	19	6	5	8	25:35	17
9. Carpati	19	6	4	9	26:34	16
10. Juventus	18	4	6	8	30:34	14
11. Gloria CFR	18	6	1	11	19:50	13
12. Victoria	19	4	3	12	16:32	11

A június 2-iki bajnoki forduló játékvezetői

Bucuresti. A központi bíróküldő bizottság kijelölte a június 2-iki nemzeti bajnoki forduló játékvezetőit és ezek a következők:

- AMEFA—Sp. Studentesc, bíró Sepi.
- Gloria CFR—U. Tricolor, bíró Petru Vasile.
- UDR—Victoria, bíró Emil Kroner.
- Venus—Ripensia, bíró Stanciu.
- Juventus—FC Carpati, bíró Bruckner.
- A B) liga második csoportjához tartozó Gloria—Jiul mérkőzést Ucenic fogja vezetni.

Három elsőosztályú mérkőzés

szerepel a kerületi bajnokság műsorán vasárnap. Az elsőség kérdése már eldőlt az aradi elsőosztályú bajnokságban a Crisana javára, de még több lejátszatlan mérkőzés van hátra, amelyek közül hármat vasárnap bonyolítanak le a csapatok. A Gloria-pályán kettős műsor lesz és pedig fél 4 órakor az SGA a Tricolorral, fél 6 órakor pedig a CAA az Astrával méri össze erejét a bajnoki pontokért. A harmadik mérkőzés a Titanus-pályán kerül lebonyolításra és azon a Titanus a Transilvániával csap össze.

Edző-központokat létesítenek ifjúsági játékosok részére

Bucuresti. N. Popa, az országos ifjúsági bizottság elnöke széleskörű intézkedéseket kíván fogantatni a DK ifjúsági mérkőzéseken tapasztaltak alapján és az ifjúsági játékosok fejlődési lehetőségeit szélesebb alapokra kívánja fektetni. Tizenkét központot szerveznek ebből a célból, amelyek mindegyikében egy-egy abból a kerületből való edző közös edzéseket tart majd azokkal az ifjúsági játékosokkal, akiket az illető kerületből kijelölnek. A tizenkét kerülethez a következő városok tartoznak majd:

1. Bucuresti.
2. Temesvár.
3. Resica.
4. Kolozsvár.
5. Arad.
6. Nagyvárad.
7. Ploesti.
8. Craiova.
9. Constanta.
10. Barila—Galati.
11. Brassó—Nagyszeben.
12. Cernauti—Chisinau—Iasi.

Ezenkívül jelentős programot is dolgoztak ki a központban az ifjúsági játékosok nagyobbrányú foglalkoztatása érdekében és a nyáron ismét egy legalább 100 játékost vendégül látó edzőtábort létesítenek.

Német sportvezér látogatása Bulgáriában. Szófiából jelentik: Tschammer und Osten német birodalmi sportvezér a bulgár kormány és a bulgár olimpiai bizottság vendégeként tegnap délután Szófiába érkezett. A német sportvezér meglátogatta Filof külügyminisztert, a közoktatásügyi minisztert és Ivanof szófiai főpolgármestert.

O A CAA az Astra elleni mérkőzésre a következő csapatot állítja ki: Faragó — Vass, Rézner IV. — Egresi, Zoller, Komjáthy — Fäder, Nagy, Nikolin, Popa, Kozsnyicza. Az első csapat tagjai délután 5 órakor, az ifjúsági csapat játékosai pedig háromnegyed 2 órakor tartoznak megjelenni a Gloria-pályán.

O Május 30-án bonyolítják le a Gloria—CFR—Juventus mérkőzést. A május 5-éről elmaradt harmadik mérkőzést, amelyen a Gloria CFR a Juventus látja vendégül, a központ rendelkezése értelmében május 30-án bonyolítják le Galatiban.

O Győztek az olasz községi futballisták Torinóban. Az olasz egyetemi válogatott futballcsapat tegnap a magyar egyetemi válogatott csapattal mérkőzött és 8:1 arányban győzött.

O Berlinben vasárnap nagyszabású atlétikai versenyt tartottak melyek kitünő eredményei a következők: 200 m.: 1. Neckermann 21.6 mp. 1000 m.: 1. Harbig 2 p. 28.4 mp. 3000 m.: 1. Syring 8 p. 45.8 mp. Távolugrás: 1. Svenke 7 m. Kalapácvetés: 1. Hein 52.94 méter.

O Olaszország 4:1-re verte Jugoszláviát a Duná-Kupában. A mérkőzés érdekessége az volt, hogy Puncsecs és Pallada Cucelj-től és Romanonitól is kikapott. A jugoszlávok csak a párost nyerték meg. Az utolsó két egyes: Cucelj—Pallada 6:3, 6:3, 3:6, 8:6. Romanoni—Puncsecs 6:1, 3:6, 6:4, 6:3.

Egy heti légvédelmi elsötétítés Kolozsváron

Kolozsvár. A városi tanács úgy rendelkezett, hogy 1940. május 24-én, azaz tegnap életbelépett a múlt év november 30-án kelt elsötétítési rendelet. Ennek felyománvaképpen a város összes lakói, a közintézmények, a kereskedelmi és ipari vállalatok, az üzletek, éttermek, műhelyek el kell leplezzék a belső világítást redőnyökkel, fekete függönyvel, kék papírral, kartonnal. Az ablaküvegek kérefestésével, vagy szőnyegekkel. Az üzletek bejáratánál, az udvarokon és a folyosókon lévő külső világítást egyhatódára kell lecsökkenteni és ezeket a körtéket is kékre kell festeni, úgy hogy sem oldalra, sem felfelé ne szűrődhessen egy hégig marad érvényben, azaz június 1-ig, amely idő alatt az illetékes közegek ellenőrizni fogják a rendelet végrehajtását. Ezen idő alatt tilos minden fényreklám. A köz- és magánjarművek elleplezett lámpákkal fognak közlekedni. Azokat, akik kihágást követnek el hat hónaptól két évig terjedő börtönhüntetésre és öt ezer lejtől ötvenezer lejtig terjedő pénzbírsággal sújtják.

Itt levágandó és megőrzendő!

Az Aradi Közlöny menetrend-táblázata

Ervényes 1940. május 19-től

Erkezés Aradra:

Indulás Aradról:

Tövis felől személy	0.50	Temesvár felé motor	0.55
Budapest felől Rapid	2.05	Tövis felé személy	1.35
Temesvár felől személy	2.40	Bucuresti felé Rapid	2.07
Bucuresti felől Rapid	4.30	Nagyvárad felé személy	2.52
Nagyvárad felől személy	5.40	Budapest felé Rapid	4.32
Tövis felől személy	5.45	Pécska felé motor	5.15
Temesvár felől motor	6.15	Temesvár felé személy	5.54
Pécska felől motor	6.20	Tövis felé személy	6.30
Kürtös felől személy	7.13	Brád felé személy	6.40
Nyerő felől motor	7.08	Pécska felé motor	6.50
Brád felől személy	7.25	Kürtös felé személy	7.28
Temesvár felől motor	7.55	Nyerő felé motor	7.35
Pécska felől motor	7.59	Temesvár felé személy	8.10
Radna felől motor	8.20	Ottlaka felé motor	8.35
Lökősháza felől személy	8.55	Radna felé motor	9.45
Temesvár felől személy	9.56	Nagyvárad felé személy	10.13
Bucuresti felől gyors	10.07	Battonya felé személy	10.17
Nagyvárad felől személy	10.45	Budapest felé gyors	10.22
Kürtös felől személy	11.25	Lökősháza felé személy	10.33
Tövis felől személy	11.50	Temesvár felé személy	10.53
Temesvár felől motor	11.58	Brád felé motor	11.28
Ottlaka felől motor	12.07	Bucuresti felé Rapid	13.14
Brád felől személy	12.44	Temesvár felé gyors	13.18
Battonya felől személy	13.01	Nagyvárad felé gyors	13.19
Nagyvárad felől gyors	13.04	Kürtös felé személy	13.30
Budapest felől Rapid	13.09	Nyerő felé motor	13.50
Temesvár felől gyors	13.11	Tövis felé személy	13.55
Nyerő felől motor	13.48	Brád felé személy	14.00
Pécska felől motor	15.45	Temesvár felé motor	14.15
Temesvár felől személy	16.05	Ottlaka felé motor	14.22
Pécska felől motor	17.34	Pécska felé motor	14.30
Lökősháza felől személy	17.41	Temesvár felé motor	16.10
Radna felől motor	17.44	Nagyvárad felé személy	16.17
Temesvár felől személy	17.48	Pécska felé motor	16.30
Nagyvárad felől személy	17.53	Nyerő felé motor	17.27
Bucuresti felől Rapid	18.03	Temesvár felé személy	18.07
Ottlaka felől motor	18.23	Radna felé motor	18.10
Brád felől személy	19.54	Budapest felé Rapid	18.15
Tövis felől személy	20.00	Kürtös felé személy	18.26
Nyerő felől motor	20.36	Brád felé személy	19.10
Budapest felől gyors	21.08	Temesvár felé motor	20.05
Pécska felől motor	21.10	Pécska felé motor	20.08
Temesvár felől személy	21.12	Tövis felé személy	20.25
Nagyvárad felől személy	21.16	Bucuresti felé gyors	21.21
Brád felől motor	22.30	Nagyvárad felé személy	21.25
Kürtös felől motor	23.28	Temesvár felé személy	21.30
Temesvár felől motor	23.43	Kürtös felé motor	22.25

**A Szociális Misszió Társulat jétkonyoelu estelyét a közbejött akadá-
lyok miatt május 18-ról elhalasztották!**

Az „Anyák Napja“ a Minorita Kulturházban: ma 25-én

HÁBORUS LEXIKON

CALAIS Pas-de Calais tartománybeli székhely a hasonló nevű csatorna legkeskenyebb pontján. Tengeri kikötő és erődítmény, 70.213 lakos. Halászat, csipke, hímzőipar. Ötszáz-novolcvanhárom éve, 1357-ben Calais hosszasan ellenállás után elfoglalták az angolok. Eustache de St-Pierre hősiességének emlékére építettek meg a várost. 1558-ban H. de Guise vissza foglalta. A világháborúban, 1919. őszén a németek hasztalanul próbálták elfoglalni. Most ez a város, amely a La Manche csatorna leg-több kikötője — a német repülőgépek állandó bombázóporában áll. A csapatszallító angol hajók a német repülőgépek célpontjai.

DUNKERQUE Megyeszékhely. Északfranciaországi megerősített tengeri kikötő a La Manchénál, a Calais szoros partján, 31.763 lakos. Lillétől északnyugatra 76 km. és Páris-tól északra 305 km. Textil, olaj, szappan, hajó építő ipar, nagy halászat, Soha sem volt még német kézen. A német repülőgépek állandóan bombázzák.

BOULOGNE SUR-MER Pas de Calais megye székhelye. La Manche csatornabeli kikötő. 51.859 lakos. Arrastól északnyugatra 118 km. Halászat, ceruza, cement, toll, textilipar. Ezt a kikötőt is szüntelen tűz alatt tartják a német bombavetők.

DIEPPE Seine-Inférieure megye székhelye. La Manche csatorna kikötője, 23.317 lakos. Rouentól északra 55 km. Gyógyfürdők, halászat, halóépítés, gyöngyházipar. A német repülőgépek „tűzblokkja“ erre a kikötőre is kiterjed.

VALENCIENNES Nord megye székhelye, a Schelde mellett. Lillétől délkeletre 51 km. 42.359 lakossal. Művészeti főiskola. Élelmiszer, textil, csipke, és üvegipar. Froissart, Watteau szülővárosa.

COMPIEGNE Oise megye székhelye a hasonló nevű folyó mellett, 17.852 lakos. Beauvais-tól keletre 60 km. Gépipar, 15-ik Lajos szép kastélyt építtetett a városban, amely Napoleon alatt külön gondozás alá került. A kastély parkkal és erdővel van körülvéve, a környékeliek kedvenc kirándulóhelye. A bourgoineiak 1430-ban itt fogták el az orleansi szűzt. Itt kötött házasságot Napoleon Mária Luizával és Lipót belga király Lajos Fülöp leányával. Két békeszerződést kötöttek a városban, 1635-ben Franciaország és Hollandia között, 1768-ban pedig Genua és Franciaország között, melyben Genua átadta ugyanazt a Korzikát, amelyet most anniszor emlegetnek a tüntető olasz diákok. A világháború során 1918-ban itt jött létre a fegyverszünet Németország és az antant között.

REIMS Marne megye székhelye, az Ais-Marne csatorna mellett, 112.820 lakos. Erődítés. Püspökség. Világhírű, a 13-ik században épült, gót remekművű katedrális. Textil, keksz, vagyis anvakok, gépipar. A pezsgő és a gobelin hazája. 1027-től a francia királyok koronázási városa volt. A világháborúban a németek a katedrális egy részét lerombolták, de egy amerikai tudományos intézet tökéletesen kilavírtatta a katedrális, amelyet 1938-ban szentelték fel újból. Reimst most már második ízben üritik ki.

OISE folyó, az Ardennek-ben ered, s a Szalmba ömlik, 300 kilométer hosszú. Hajózható. A világháborúban 1918-ban több nagy csata zajlott le az Oise partjain.

CAMBRAI városa 30 ezer lakossal, sokat emlegetett helysége volt az elmúlt világháború ütközeteknek. Mint a világháborúban, úgy most is a város lakosságának nagy része Cambrai határában lévő nagy mészbányákban húzódott meg az ütközetek vihara elől.

Megszüntetett gyorsvonati postajáratok

Postaszolgálat aradi viszonylatban

Az elmúlt napokban kellemetlen meglepetést okozott Szatmáron az állomási postafőnökség közleménye, amely jelentette, hogy a jövőben Szatmárról és Szatmárra megszüntették a gyorsvonati postajáratokat. Az új menetrend életbeléptetésével ugyanis anyagi természetű megszorításokat is alkalmazott a CFR. A gyorsvonati postajáratok megszüntetésének kizárólag anyagi oka van, miután a gyorsvonati külön postakocsi éven te több millió költséget jelentett. Ez az intézkedés azonban azt jelenti, hogy például Szatmárra a jövőben mindössze kétszer érkezik és ugyancsak kétszer megy posta, de mindkét esetben a személyvonatokkal, amelyek hamaiban és este érkeznek és indulnak.

Miután ezirányban több közbelépés történt, a szatmári állomási postahivatal kidolgozott egy tervet, amely szerint a régi gyorsvonati postakocsikat egyszerű postaszák-rendszerrel helyettesítik. A postaszákban csak rendes, vagy ajánlott leveleket továbbítanak, a csomag-küldésekre tehát ez a megoldás nem vonatkozik, hacsak nem

teherárúként küldik a csomagokat, amelyeket ilyen esetben továbbra is gyorsvonat visz, de csak tehervozatokban.

Egyébként Aradon május 19-ike óta a következő vonatok szállítanak postát:

Erkezés Aradra: Temesvár felől 2.42, Nagyvárad felől 5.40, Tóvis felől 5.45, Kürtös felől 8.55, Temesvár felől 9.56, Bucuresti felől 10.07, Nagyvárad felől 10.45, Tóvis felől 11.50, Battonya felől 13.01, Temesvár felől 17.48, Ottlaka felől 18.23, Brád felől 19.54, Nyerő felől 20.36, Kürtös felől 21.08, Temesvár felől 21.12.

Ezek között csak a bucuresti-i és az esti kürtösi vonat gyors, a többi személy, vagy motoros.

Indulás Aradról: Temesvár felé 5.54, Brád felé 6.40, Kürtös felé 7.28, Nagyvárad felé 10.13, Battonya felé 10.17, Kürtös felé 10.22, Temesvár felé 10.53, Nyerő felé 13.50, Tóvis felé 13.55, Ottlaka felé 14.22, Tóvis felé 20.25, Bucuresti felé 21.20 órakor.

Ezek között gyorsvonat a bucuresti-i és a 10.22-es kürtösi járat.

A soffírt itélték el a gépkocsiban talált csempész- valutáért

Pop Cornel dr. bucuresti-i ügyvéd autójának különös története — Elkobzott egymillió értékű aranypénzek és devizák, amelyekről senki sem akart tudni.

Nagyváradról jelentik: Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy 1938. decemberében a borsói határállomáson feltartóztatták Pop Cornel dr. bucuresti-i ügyvéd gépkocsiját, amelyet Schuster Adolf soffír vezetett, mert az autóban elrejtve közel egymillió leí értékű aranypénzt és devizát találtak. A gépkocsivezető kijelentette: nem volt tudomása arról, hogy az autóban arany pénz és deviza van elrejtve. Vallomásaiban elmondotta, hogy az ügyvéd családjaival előző nap Párisba utazott és neki azt a parancsot adták, hogy gépkocsin kövesse őket a francia fővárosba. Kihallgatták a Párisban tartózkodó Pop Cor-

nel dr.-t is, aki kijelentette, hogy nincs tudomása arról miképpen kerültek a lefoglalt értékek a kocsiába és azt sem tudta, hogy azok kinek a tulajdonát képezik. A nagyváradai törvényszék Schuster Adolfot vonta felelősségre és miután a soffír a tárgyaláson nem jelent meg, távollétében egy évi elzárásra és 20 ezer lej pénzbírságra ítélték. A törvényszék ítéletében megállapította, hogy ha valóban is fogadja el a soffír vallomását, hogy nem ő rejtette el az értékeket az autóban, de annak megtörténte csak az ő gondatlan-sága következtében volt lehetséges és ezért őt kell felelőssé tenni.

Nem birságozható meg az adóbizonylat kinem-függesztése miatt az új kereskedő, akinek adóját még nem állapították meg véglegesen

Temesvár. A múlt év végén a temesvári árel-lenőrző hatóságok tömegesen vettek fel kihágási jegyzőkönyveket a kereskedőknél, azon a címen, hogy üzletükben nem függesztették ki az adóbizonylatot. A birságozások tekintélyes része alap-talanul történt, minthogy a pénzügyi hatóságok késedelmesen kézbesítették ki az adóbizonylatot és ezekben az esetekben a törvényszék jobbra fel-mentő ítéletet hozott. Egyedülálló helyzete volt Bayer Antal temesvári kereskedőnek, aki csak a múlt év őszén nyitotta meg üzletét és ezért sem-miféle adóbizonylatot nem tudott felmutatni. A kihágási jegyzőkönyvet kiállító tisztviselő annyiban tekintetbe vette a helyzetet, hogy a jegyzőkönyv-ben feljuttatja, hogy új kereskedőről van szó. A törvényszék ennek ellenére Bayer fejlebbzését el-utasította azon a címen, hogy a kihágási jegyző-könyvvel szemben semmiféle bizonyításnak nem lehet helye. Felfolyamodás folytán az ügy a tábla-hoz került, ahol a megbírságotl kereskedő jogi képviselője rámutatott arra, hogy Bayer semmi-féle igazolványt a pénzügyigazgatóságtól nem kaphatott, minthogy adóügye éppen akkor volt végleges elintézés alatt. Errevonatkozólag az el-írt kereskedő bizonyítást is ajánlott fel és kérte a pénzügyigazgatóság megkeresését, a törvényszék azonban az indítványnak nem adott helyet. A védő felszólalása után a táblai főügyész ugyancsak

annak a nézetének adott kifejezést, hogy nem lehet kihágásról beszélni, amennyiben a megbírságotl kereskedő adója nem volt még megállapítva. Ha a törvényszék a kihágási jegyzőkönyv kizárólagos-sági elvére helyezkedett, figyelembe kellett volna vennie a jegyzőkönyvet felvevő árel-lenőrző közeg írott megjegyzését is, amely szerint az adózás éppen elintézés alatt volt — mondotta a főügyész, aki felmentést javasolt. A tábla megsemmisítette a kihágási jegyzőkönyvet és Bayer felmentette az uzsorabírság ítélete alól.

A nagyváradai meszarosok arra kérik a várost, hogy hústalan napon is nyitva tarthassanak

Nagyváradról jelentik: Ismeretes az az újabb miniszteri rendelet, amely megengedi, hogy a hústalan napokon felvágottakat és konzerv árukat is árusítsanak. A nagyváradai városhoz is megérke-zett a rendelet és ezt úgy értelmezték, hogy az a bodegákra és élelmiszerüzletekre vonatkozik. A husiparosok az intézkedés magukra nézve sérel-mesnek tartják és miután a Hivatalos Lap nem említi, hogy kiknek szabad és kiknek nem szabad nyitva tartani, illetve árulni, ezért a nagyvárad-i husiparosok, akiknek üzletük van, követelik, en-gedjék meg nekik is a hústalan napokon való nyit-va tartást, hogy az általuk készített felvágottakat árulhassák.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megszigorították a külföldi szakmunkások alkalmazását

A vállalatok kötelezettségei

A munkaügyi minisztérium 5823. számú rendeletével értesítette az UGIR-t azokról a feltételekről, amelyek mellett idegen szakértők hozhatók az országba és alkalmazhatók. Azok a vállalatok, amelyek külföldi szakértőket akarnak alkalmazni és ehhez engedélyt kérnek, előzetesen kötelező módon a nyilvános állásközvetítő hivatalhoz, a szakmai szervezetekhez kell, hogy forduljanak és újsághirdetések révén kell megkísérlelniük belföldi szakemberek alkalmazását. Abban az esetben, pedig, ha az országban nem találhatnak szakembereket és arra kényszerülnek, hogy szakembereket külföldről alkalmazzanak, kötelesek aziránt érdeklődni, hogy az a személy, akit alkalmazásakor fel kell hívniok a figyelmét arra, hogy az országba való érkezése után tilos arra, hogy az országba kifejezetten tilos bármilyen propagandát kifejtene, terrorcselekményeket, szabotázsot elkövetnie és bármilyen cselekedetet elkövetnie, amely az ország rendjét és biztonságát veszélyezteti. Ahhoz a kérvényhez, amelyet a vállalat a munkaügyi mi-

nisztériumhoz a külföldi szakember alkalmazásának engedélyezése érdekében benyújt, mel lékelni kell annak igazolását, hogy valóban keresetek és nem találtak belföldi szakembert, másrészt pedig írásos nyilatkozatot kell tenniük, amelyben felelősséget vállalnak azért, hogy az alkalmazandó szakember megbízható személy és egyben felelősséget vállalnak azért is, hogy a külföldi szakember nem vesz részt államellenes mozgalomban vagy cselekedetben propaganda, kémkedés, terror- vagy szabotázs-cselekmények révén. A nyilatkozatban a cég kötelezettséget vállal arra is, hogy az új alkalmazottat állandóan ellenőrzi és ha arról értesülne, hogy az alkalmazott mégis államellenes cselekedetet követ el, vagy propagandát fejt ki, a vállalat haladéktalanul értesíti erről a rendőri hatóságokat. Ezenkívül a külföldről jött alkalmazottnak is írásos nyilatkozatot kell adnia, amelynek értelmében kötelezettséget vállal arra, hogy sem maga, sem valamelyik családtagja nem vesz részt ilyen ténvkedésekben.

A munkaügyi minisztérium megkezdte a vendégipari üzemek szigorú ellenőrzését

A munkaügyi minisztérium közlése szerint május 15-én lejárt az utolsó határidő is, amelyet a kávéházak, éttermek, vendéglők, bodegák, bárók és hasonló vendégipari üzemek tulajdonosai kaptak arra, hogy eleget tegyenek az 1940. március 23-án kelt 829. számú minisztertanácsi rendelet előírásainak. Ez a rendelet arra kötelezte a vendégipari munkaadókat, hogy a személyzetüktől kapott ga-

ranciapénzeket tegyék le a Letétpénztárnál (Casa de Depunerii), adják meg a heti munkaszünetet a szakácsaiknak, az éjszakai pihenőt, a vendéglői tanoncoknak és ugyanakkor szabályozta a vendégipari személyzet által hordható, háromféle típusú formaruhák ügyét is. A határidő lejártával a minisztérium elrendelte a vendégipari üzemek szigorú ellenőrzését és kihágások esetén az előírt büntetések alkalmazását.

Minden tartomány mellett mezőgazdasági bizottságot szerveznek

A Monitorul Oficial május 22-iki száma közli a földművelésügyi minisztérium rendeletét a tartományi mezőgazdasági bizottságok felállításáról.

Ezeknek a bizottságoknak a tagjai a következők: a tartományi királyi kormányzója, a tartományi mezőgazdasági kamarák elnökei közül három személy, akiket a kormányzó nevez ki, a tartományi mezőgazdasági felügyelőség főnöke, a tartományi állategészségügyi felügyelőség főnöke, a tartományi erdészeti felügyelőség főnöke.

Ezeknek a bizottságoknak a feladatát a

következőképpen állapítja meg a miniszteri rendelet:

A tartományi bizottságok fogják összeegyeztetni az egyes mezőgazdasági kamarák által elkészített munkaterveket. Felülvizsgálják és javaslatot készítenek a mezőgazdasági kamarák által bemutatott költségvetési tervekéről. Felügyelnek az egyes mezőgazdasági kamarák által elkészített és elfogadott munkatervezet végrehajtása felett. Javaslatokat tesznek a földművelésügyi minisztériumnak az illető tartomány mezőgazdasági kérdéseinek megoldására nézve.

Hetipiaci árak

Zöldspagett: Zöldpaprika drb. 8 lei, hegyes paprika két drb. 5 lei, óburgonya kg. 5 lei, száraz hagyma kg. 3 lei, zöhdhagyma egy köteg 1 lei, káposzta drb. 10 lei, Champion gomba literje 20 lei, főzni való tök drb. 60 lei, száraz bab kg. 20 lei, karalábé drb. 1-4 lei, torma drb. 3 lei, lencse kg. 18 lei, hüvelyes borsó kg. 80 lei, morok egy köteg 13 lei, paszternák egy köteg 13 lei, petrezselyem egy köteg 13 lei, zöld petrezselyem két köteg 3 lei, hónapos retek egy köteg 3-4 lei, paraj kg. 10 lei, spárga kg. 50 lei, száraz fokhagyma kg. 14-20 lei, zöld fokhagyma két köteg 3 lei, savanyu káposzta kg. 14 lei, levesbe való zöldség egy köteg 15 lei, fejes saláta drb. 2 lei, uborka drb. 12-25 lei, sóska csomója 4 lei.

Tej és tejtermékek: Tehénturó kg. 24 lei, túruró kg. 40 lei, tehéntej literje 6 lei, savanyu túrtej literje 20 lei, tejfél literje 50 lei, vaj kg. 120 lei, tojás drb. 2-2.60 lei.

Gyümölcs: Dió kg. 22 lei, hámozott dió kg. 64 lei, aszalt szilva kg. 18-20 lei, egres literje 18 lei, citrom drb. 3-6 lei.

Baromfi: Tyuk párja 160-220 lei, hizott liba párja 760 lei, csirke párja 120-160 lei, sóvány kacska párja 470 lei

A holland gyarmatokra menekültek a nagy holland iparvállalatok

Berlini jelentés szerint a német hatóságok retorziókat helyeztek kilátásba azon holland iparvállalatok ellen amelyek a holland gyarmatokra tették át székhelyüket és magukkal vitték vagyonukat. Így a „Royal Dutch” nagy petróleumvállalat Curacaoba tette át székhelyét, a Rotterdamsche Lloyd és a Nederlandsche Handel Nls. Batáviába.

Francia kereskedelmi társaság alakul a Balkannal való kereskedelmi kapcsolatok kiépítése céljából

Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy „United Kingdom Commercial Corporation” néven 500.000 angol font alaptökével vállalat alakult, amelynek az a célja, hogy az angol birodalom és a Balkán államai közötti kereskedelmi kapcsolatokat kíméltse. A „Finante si Industrie” című lap értesülése szerint Franciaország a közeljövőben hasonló vállalatot létesít és ennek meg alakulását a közeljövőben hivatalosan is nyilvánosságra hozzák

Fokozzák a román-török árucserét

A külkereskedelmi minisztériumban — mint már jelentettük — beható tárgyalásokat folytatnak a román-török áruforgalom fejlesztése érdekében. Ezek a tárgyalások kedvező módon haladnak előre. Előreláthatólag rövidesen sikerül megvalósítani a két állam közötti új fizetési rendszert.

A román-török gazdasági kapcsolatok fejlesztésének lehetőségét egyébként behatóan tanulmányozzák majd a Balkán-szövetség gazdasági bizottságának május 27-ikén megnevelő ülése alkalmával is.

= A MINISZTERIUM JELENTÉSE A MEZŐGAZDASÁGI HELYZETRŐL. A földművelésügyi minisztérium a következő jelentést adta ki a mezőgazdasági helyzetről: A mezői munkálatok csak megszakításokkal folytak, mert az esőségek következtében egyes helyeken a munkálatok tolyntása fennakadást szenvedett. A hőmérséklet aránylag alacsony maradt. Erdélyben május 15-re virradó éjjel több helyen minus 1-2 fokra süllyedt a hőmérséklet és ennek következtében dér esett. A hideg és a dér több helyen ártott a tengernek és a babnak. A tengeri feloldását bizonyos mértékben akadályozza a hideg időjárás. Az őszi és tavaszi kalászosok fejlődése jól halad előre. Az utóbbi két napon az időjárásban javulás állott be. Az ország északi részében, valamint a hegyes vidéken folvik a tengeri, a napraforgó, a kender, a szója, a bab és répa vetése. Tíz napon belül befejeződnek ország-szerte a vetési munkálatok.

= AZ IDÉN IS MEGRENDEZIK A BUZA- ÉS KUKORICA-VERSENYEKET. Az aradi mezőgazdasági kamara a földművelésügyi minisztérium rendelkezése alapján közli, hogy az idén is megrendezik a buza- és kukorica-versenyt. A járási mezőgazdasági vezetők a buzaversenyre június 1-ig, a tengeri versenyre pedig június 15-ig fogadják el a jelentkezéseket. A műt évhez hasonlóan a versenyzőket az idén is három csoportba osztják: 1. Nagybirtokosok, akik legalább 25 hektárral; 2. Középbirtokosok, akik legalább 5 hektárral; és 3. Kisbirtokosok, akik 5 hektárnál kisebb, de legalább egy hektárral területen vetettek búzát. A versenyek először megyénként bonyolítják le és a győztesek résztvesznek az országos versenyen is. A díjak a következők: nagybirtokos csoport: két 8000 és két 5000 leies, középbirtokos csoport: két 5000 és két 3000 leies, kisbirtokos csoport: két 3000 és tíz 2000 leies díj. Az országos versenyen a nagybirtokosok csoportjában tíz 10.000, a középbirtokosok csoportjában tíz 7000, a kisbirtokosok csoportjában tíz 5000 leies díjat adnak a nyerteseknek.

= ANNAK IS ADÓ VALLOMAST KELL BEADNI, AKI NEM TARTOZIK A KIVÉTELES NYERESÉG-ADÓT FIZETNI. A kivételes nyereség adóra vonatkozó vallomás benyújtásának határidejét tudvalevően június 15-ig meghosszabbították. Ezzel kapcsolatban újabb magyarázó miniszteri rendelet jelent meg, amelynek értelmében az erre vonatkozó adó vallomás benyújtására azok a cégek is kötelesek, akik az 1938. év folyamán egész éven át még nem működtek. Tudvalevő ugyanis, hogy a törvény végrehajtási utasítása szerint a bruttó nyereség kiszámításánál az ugyancsak töredék éveket nem kell figyelembe venni, ha tehát valamelyik cég az 1938. év folyamán egész éven át nem működött, akkor azt úgy kell tekinteni, mintha 1939-ben alakult volna és így mentes a kivételes nyereség adó megfizetésétől. Ez a mentesség azonban, — mint az új miniszteri rendelet mondja, — nem jelenti azt, hogy az ilyen cég adó vallomást se volna köteles beadni. Az adó vallomás benyújtása kötelező, mert a mentességet a pénzügyigazgatóság állapítja meg. Ezt a fontos intézkedést teljes részletességgel ismerteti a „Kereskedők Lapja” legközelebbi száma, amelyben a 2%-os nemzetvédelmi adóra vonatkozó legújabb intézkedések, a kiskereskedők lisztkönyvére vonatkozó szabályok is olvashatók, valamint az alkalmazottak szabadság ideje ügyében hozott legújabb bírói döntések s.j.b. A „Kereskedők Lapja” előfizetési ára évi 700 lei. Fiókiadóhivatal: Arad, Str. Horja 10. Telefon: 25-39.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Megalakult az ecetgyárosok országos szindikátusa

A romániai ecetgyárosok Bucurestiben szindikátust alakítottak szakmai érdekeik hatósabb biztosítása céljából. A szövetség elnökévé Ioan Petre mérnököt, alelnökeinek pedig dr. Mandel N. vegyészt és Puskás Albert mérnököt választották meg. Az igazgatóválasztmány tagjai: Czell Frigyes, Hensu G., Kohn Márton, Léb Ödön, Satinover N., Stein A., Boghici és Chiriac. Az ország ecetgyárainak több, mint 75 százaléka csatlakozott a szövetséghez, amelynek vezetősége tárgyalásokat kezdett a pénzügyminisztériummal az április 1-én életbeléptetett új fogvasztási adók általánosságban történő fizetésére. A szövetség keretében akarják megoldani az ecetgyárak az eladási árak egységes szabályozásának és emelésének kérdését is. A szövetség emlékiratot intézett a nemzetgazdasági minisztériumhoz, amelyben rámutatnak arra, hogy az ecet ára a háború kitörése óta alig 5 százalékkal emelkedett, ugyanakkor, amíg a gyártáshoz használt bor, ereszto anyagok és a szállításhoz szükséges üvegek és hordók ára 20-30 százalékos emelkedést mutat. Az emlékirat hangoztatja, hogy az ecetgyártás így majdnem teljesen elvesztette rentabilitását és kéri a kormány hozzájárulását a jelenlegi áraknak legalább 20 százalékos emeléséhez. Az áremelés engedélyezése ügyében a nemzetgazdasági minisztérium, illetőleg a Legfőbb Kartellbizottság még nem döntött.

= TÖRÖK ÉS GÖRÖG KERESKEDŐK ALGAU FAJÁLLATOKAT AKARNAK VASÁROLNI. Az elmúlt napokban több görög és törökországi marhakereskedő érkezett Máramarosra. Azért jöttek, hogy Máramarosban tenyésztett algau fajállatokat vásároljanak. Bár a marhaexport még mindig nehézségekbe ütközik, mert megfelelő román-magyar egyezmény hiányában a Halmi-hosszmezői peage-vonalon szünetel a marhaszállítás, a máramarosi állattenyésztők körök remélik, hogy ezáltal valamilyen formában mégis megoldást találnak és nem történik meg az, ami a múltban, amikor a török és görög kereskedők üzletkötés nélkül voltak kénytelenek hazatérni Máramarosból.

= BESZÜNETTE MŰKÖDÉSÉT A TIMISOARA HUSKONZERVGYÁR. A temesvári városi vágóhid mellett a hollandiai Poole-koncern által alapított sonka- és huskonzervgyár működött, amely főleg Angliába és az Egyesült-Államokba szállított konzerveket s amelynek gyártmányai a temesvári piacon is nagyon keresettek voltak. Hollandia a németek által történt megszállása, valamint a kivitel elé tornyosuló nehézségek miatt, a gyár igazgatósága elhatározta, hogy beszünteti működését.

= ÚJ HONVÉDELMI BÉLYEGEK KERÜLNEK FORGALOMBA. A pénzügyigazgatóság közlése szerint a pénzügyminisztérium 53.179. számú, május 14-én kiadott rendelete értelmében a közeljövőben új 2 százalékos honvédelmi bélyegeket bocsátanak ki. Az új bélyegeken az értékszáma a bélyeg mindkét részén szerepelni fog. Addig is a mostani bélyegeket úgy kell az eladási jegyzékekre ragasztani, hogy a bélyeg értékét jelző szám a vevő részére kiszolgáltató részre kerüljön, mert így lesz alkalma a vevőnek meggyőződni arról, hogy szabályszerűen rakták-e le a honvédelmi illetéket a vásárlás után, vagy sem.

= ELTONT A BAB A PIACRÓL. A fővárosi Semnajuul című lap szerint a bab teljesen eltűnt a piacról. A bab hivatalos árának kilonként 18 lejben történt megállapítása után kéz alatt még le lehetett egyideig babot kapni 26-28 lejben áron, ma azonban már semmi pénzt sem adnak érte. A jencse ára, amelyet nem maxímáltak, kilonként 32 lejre emelkedett.

AZ EMGE aradi fiókjának közleményei

A cukorrépa gyökérfekély betegsége

Az őszi földmunkák elmaradása. A késői kiválasztás. Az állandó bő csapadék. A hűvös, hideg időjárás. A gyenge tavaszi talajmunkák, azok a tényezők, amelyek a répa gyökérfekély betegségnek megalapozták. Ez az oka ma annak, hogy cukorrépa vetéseinkben kisebb-nagyobb mértékben észleljük a betegséget.

Hogy felismerhesük és vetéseinket minél gyorsabban és nagyobb kár nélkül segíthessük, a következőket ajánlom répa-termelő gazdáink szives figyelmébe.

A betegség már az első levélpárban levő répán mutatkozik, könnyen felismerhetjük. Amikor a sorok már láthatók, egyes foltokon pusztulni kezd a répa. Ha kihuzunk néhány répaövet, a gyenge növény gyökerén barna foltos és elvékonyodott részt találunk. Ettől lefelé a gyökér pár nap alatt teljesen elpusztul. Nagy szerencse, ha a gyökér mélyebben fekvő részét pusztította el.

Az ilyen megcsontított növény fejlődésében visszamarad. A támadás helyén varasodás lép fel, hajszálgököreket hajt, azokat fejleszti, ágasbogar répánk lesz. Az ilyen répa termése kisebb, cukortartalma kevesebb.

A gyökérfekélyt a „Phoma betae, Pythium de Baryanum, Aphanomyces laevis” nevű gombák fejlesztik és terjesztik. A Phoma betae a maggal kerül a földbe. A másik két gombafaj életét talajfertőzés idézi elő. A talaj összetétele és milyensége a betegség terjedésénél fontos tényező. Leggyakoribb fellépési helye a gyenge, messzszegény, savanyu, mélyfekvésű, nedves alluviumi földek. A betegség terjesztésénél fontos szerepe van az egyes répa-fajták ellenállóképességének. A nedves, hideg időjárás a legjobb fejlődője és terjesztője a betegségnek. Amint az idő megre fordul, a beteg tövek könnyen kiheverik a bajt.

A betegség terjedését erősen gátolhatjuk, ha a répa-t még a megfelelően felmelegedett, jól előkészített és megmunkált talajba vetjük.

A megmunkált vetést a meleg idő beálltáig ne egyeljük. A meleg idővel a növények gyorsan fejlődnek. Az erősen megbejégedett tövek elfonyadnak, ezért az egyelésnél az egészséges, életképes tövek meghagyása egyszerű és biztos munka. Legfontosabb teendők az legyen, hogy répa-vetéseinket gyors, erélyes fejlődésre készítessük. Ennek leghatásosabb módja a jól megmunkált és erőben levő talaj minél gyakoribb kapajása. A Phoma betae ellen a mag vetés előtti csávázásával védekezhetünk sikeresen.

Vizsgáljuk át figyelmesen vetéseinket. Ha baj van, vegyük fel a betegség ellen a küzdelmet. A megbejégedett vetések gondozásának sikere a vetés megmaradása.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

Magyarnyelvű hírek

18.30: Reichsender Böhmen (296,5 m. és 31 m. röv. hull.), 18.30: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.), 18.50: Pozsony (298,8 m.). 19.59: Radio-Románia (364,5 m.). 20: Radio Toulouse (228,6 m. és Marseille Provence (400,5 m.). 20: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.) 20.55: Róma II. (244,3 m.) és Róma RII (221,15 m.). 22.15: London National (261,1 m.) és GSA (49,59 m. röv. hull.) GRX (30,96 m. röv. hull.) 23.15: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.) Pozsony (298,8 m.) 23.45: Belgrád (437,3 m. és 49,2 m. röv. hull.) 23: Nice Paris PTT 253,2 m. és Marseille Provence (400,5 m.) 23.50: Besztercebánya (765,3 m.).

Németnyelvű hírek

5.45. 7. 10. 12.30. 14. 17 és 20. Összes német adók. 20: Strasbourg (349,3 m.). Lyon PTT (463 m.). Radio Lyon (215,4 m.). Rennes (288,5 m.) és Marseille (400,5 m.). 20.40: Prága (470,2 m.). 21.30: Olasz II. (Torino 263,2 m., Milánó 368,6 m., Génua 263,3 m. és Trieszt 263,3 m.). 22: GSA (49,59 m.). LRX (30,96 m.) és London National (261,1 m.). 22: Összes német adók. 22.45: Strasbourg (349,3 m.). Lyon PTT (463 m.) és Radio Lyon (215,4 m.). 23: Svájci Aleman Adó (539,6 m.). 23.15: London (342,1 m.). 23.15: Midland Regional (296,2 m.) és North Regional (449,1 m.). 23.30: Prága (470,2 m.). 24: Berlin (356,7 m.) és Lipcse (382,2 m.). 24: Strasbourg (349,3 m.), Lyon PTT (463 m.), Radio Lyon (215,4 m.) és Rennes (288,5 m.). 0.15: Midland Regional (296,2 m.) és North Regional (449,1 m.).

SZOMBAT. MÁJUS 25.

Bucuresti, Radio Románia. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Operett-részletek lemezek. 12.05: Mandolínzenekar. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: Operaáriák lemezek. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Különböző közlemények.

Radio Románia. 18: Az Országór szervező órája. 19: Időjelzés időjárásjelentés. 19.01: Drámai és filmkrónika. 19.17: Régi zene lemezek. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio Románia. Mi a humanizmus. Const. Noica előadása. 20.15: Balettzene lemezek. 20.45: Hírek. 21: Rádióposta.

Radio Románia. 21.15: M. Busch: A harang — oratórium. A szünetekben: Hírek, sportközlemények. Bucuresti. 21.15: Tánclemezek. 22.05: Hírek, sportközlemények.

Bucuresti, Radio Chisinau. 22.15: Stabat Mater. Giovanni Carlo Maria Clari-oratóriuma.

Bucuresti, Radio Románia. 23: Szórakoztató és tánclemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.40: Ébresztő torna. 8: Hírek, közlemények, hanglemezek étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Ilinczy László szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A rádió postája. 18.45: Kisszáry Sári magyar nótákat énekel, kíséri Sári Elemér és cigányzenekara. 19.45: Albert Ferenc hegedül zongorakísérettel. Paganini-művek. 20.15: Hírek. 20.25: Városismertető séta Pápan. Hang felvétel. Majd: egyházzenei hangverseny a római katolikus templomból. 21.15: Istenevel. Horváth-kert. Emlékezés a budai szinkorre. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Bura Sándor cigányzenekara műsziál. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Magyar és külföldi tánclemezek.

Budapest II. 18.15: S. Votiski Emil zongorázik. 19.45: Mezőgazdasági felőra. 20.15: Filmadalok és jazzszámok hanglemezeiről. 21: Hírek löverszenverdemények. 21.25: Türr István és Kolszovszki József fuvolakötőse. 21.50: A nyolcszázéves Portugália Pajzs Elemér dr. előadása. 22.15: Hanglemezek. 23: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Rádiózenekar. 14: Népdalok. 14.40: Lemezek. 18.45: Népies zene. 19.20: Lemezek. 21.40: Rádiózenekar. 23: Vendéglői zene. 23.50: Tánczene.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 1 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetésért a következőképpen kell fizetni:

ELLÁTÁS

Magános zsidó urindó hasonló urindó teljes ellátásra venne. Cim a kiadóban. 2546

ALKALMAZÁST NYER

Mindenes főzőnő azonnaira felvételt. Str. Cosbuc. 15. fődszint, balra. 2554

Perlekt, jólőző szakácsnő uriházhoz felvételt. Cim a kiadóban.

LAKÁS

Butorozott szoba, egy vagy két személynek, esetleg hölgyeknek kiadó. Str. Cosbuc 32. 2555

Kiadó kétszobás lakás, havi 900 leuért. Str. Mărășesti 6. sarkon. 2454

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. KÖLCSÖNÖK elsőhelyi betáblázásra. HATSCHER ingatlanforgalmiroda. Arad Bul Carol 46 (Lakás megvan). Telefon: 26-95. 1505

KÜLÖNFELEK

Harisnya szemfelszedést és stoppolást legolcsóbban készít harisnyakötőde Str. Moise Nicoră 1. 2195

PUHA ÓLMOT VESZÜNK Cim a kiadóban

Kéleti és beltéri perzsaszőnyegek díszhálók modern ebédő, kombinált szobák, recamlerek, varróasztalok amerikai íróasztal írógépek Piano, rövid kereszthúros zongora és rövid zongora. Stingl-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásberendezés: ékszereket, zálogköcsönt közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget adunk, olcsón beszabbitsunk Tempo bizományi üzlet Fischer Eliz-palota.

I. Haas

uj ingatlanforgalmiroda. Bul Dragalina 9.

AJÁNL házakat, telkeket, földieket, szállókat jutányos közvetítési díj mellett 30.000 leutól minden árfokozatban. 2506

Legújabb jelentéseink:

A Popolo di Roma írja:

„Magyarország és Németország nem akarja megzavarni Délkelet-Európa nyugalma”

Róma. A Popolo di Roma-ban, azzal a magyar cáfolattal kapcsolatban, hogy Magyarország nem kötött katonai szerződést Németországgal, a lap budapesti tudósítója hangsúlyozza, hogy sem Magyarország, sem pedig Németország nem akarja megzavarni Délkelet-Európa nyugalma. Németországnak semmi esetre sem érdeke, hogy Európának ezen a részén, amelyből a legtöbb gazdasági árnövekedést kapja, zűrzavar legyen. A né-

met-magyar katonai megegyezés kötése azonnal rossz visszahatást idézne elő, különösen Jugoszláviában és megzavarná a Budapest és Belgrád között kialakult jóviszonyt. Magyarország teljesen nyugalmi állapotban van. A magyarok nagy érdeklődéssel várják az nyugati arcvonalról érkező híreket, ez azonban nem jelenti azt, hogy aggódnának a holnap miatt.

VI. György angol király szózata

London. VI. György angol király, az angol birodalom ünnepén, pénteken este rádióbeszédet intézett a birodalom népeire. A birodalom uralkodója beszédét azzal kezdte, hogy a megpróbáltatás súlyos óráiban őszintén ismerteti népével a való helyzetet. Hangsúlyozta VI. György, hogy a német birodalom nemcsak területi hódításokra tör, hanem az angol birodalom teljes megsemmisítésére törekszik, de ebbe Anglia sohasem fog beletörődni. Éles szavakkal ítélte el az angol király azt az állítást, hogy Anglia imperiálista célokat követ és ezt a vádat a vádló ellen fordította. Közölte a brit birodalom királya, hogy Anglia célja a béke fenntartása volt és ezt most is fenn akarja tar-

tani. Kijelentette a király, hogy bizalma nem rendült meg és szilárd hittel tekint a jövő felé. A bizalom azonban nem minden, mert nemcsak erre, hanem bátorságra és önfeláldozásra is szükség van. Az uralkodó ezután felszólította birodalmának népet, hogy szívük legyen helyén és egy emberként haladjanak céljuk felé. Végül VI. György király az alábbi szavakkal fejezte be beszédét:

— Férfiak és nők, mindenki saját helyén mosollyal az ajkán teljesítse kötelességét és akkor győzni fogunk. Isten segítségével nem valunk kudarcot. Régi szövetségeseinkkel, a franciákkal harcolunk együtt a földön, a vízen és a levegőben.

A DNB jelenti:

„Belgazolódott a német gyalogság főlénye”

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: A katonai helyzettel kapcsolatban közlik, hogy a német gyalogos egységek támadása során, amelyet Északfranciaországban és Belgiumban hajtottak végre, belgazolódott a német gyalogság főlénye az ellenséggel szemben. A gyalogsági egységek harca alkalmával az elszántan küzdő ellenséget visszaszorították. Gentnél a németek behatoltak az erődítményekbe és elfoglalták a várost. A Scheide menjén lévő állások elfoglalása után a német haderő Lys-ig haladt előre. A 15 nap óta tartó offenzíva alkalmával a német csapatok északi szárnya úgy felkészültségben, mint átütőképességben fejülmulja az ellenséget. Ez a főlény be-

igazolódott a Maas, valamint a Sedan környéki harcoknál, ahol a németek visszaszorították a számbeli fölényben lévő ellenséget, sőt kiűzték azt védőműveiből is. Belgazolódott az is, hogy a német gyalogság az erőyes harcok folyamán is sikeresen állja meg helyét. Meg kell említeni a német gyalogság gyorsaságát is és azt a határozottságot, amellyel a német gyalogsági parancsnokok keresztülállták az adódó helyzeteket, és annak megfelelően tevékenykedtek, sok sikerrel. Ennek tudható be, hogy a Somme folyótól gyorsan előtűntek nyomulni egész a csatornáig, védekező frontot alakítottak délre, majd észak felé folytatták az előnyomulást.

Angol hivatalos jelentés a brit hadihad veszteségeiről

London. (Rador.) A Reuter jelenti: Londonban hangsúlyozzák, hogy az angol flotta ellen el- ért állítólagos német sikerekről szóló közlemények egyre fantasztikusabbakká válnak. A németek jelentése szerint április 9. és május 22-ike óta 15 cirkáló, 3 repülőgép anyahajót, 46 kisebb csatahajót, 44 torpedórombolót és 29 tengeralattjárót

sülyeszették el. A fenti időszakban, — mondja az angol jelentés, — ténylegesen 2 páncélos, a Renown és Rodney-t, kisebb rongálódásokat szenvedtek, az Effingham cirkáló sziklába ütközött, valamint 7 torpedóromboló és négy tengeralattjáró sülyedt el.

Havas jelentés:

Legalább 1000 harci repülőgépet veszített a német léghaderő május 10—20. között

Páris. (Rador.) A Havas-Iroda közli: A német légitámadás május 10-től 20-ig igen jelentős veszteséget szenvedett úgy anyagban, mint legénységben.

Megcáfolatlan adatok alapján a francia vadászgépek és a légharító tüzéség a fenti időszakban 303 repülőgépet semmisített meg és ezen felül valószínű, hogy még másik 41 német gép lezuhant. Bizonyosnak látszik, hogy ez a szám még emelkedhet, mert eddig még nem minden vadász-egység adta be jelentését, amely részt vett a németek elleni harcokban a május 10. és 20. közötti időpontban. Az angol légitámadások május 10. és 15-ike között 181 gépet lőttek le, míg május 15. és 20. között az elpusztított német gépek száma jóval többet tesz ki, mert azóta az angolok jóval nagyobb egységeket vetettek harcba.

Ennek következtében a fenti időszakban az angolok legalább 360 német gépet lőttek le, míg az angol légharítók ugyancsak május 10. és 20-ika között legalább 76 német gépet tettek tönkre. A holland légharító osztagok parancsnoka közölte, hogy a fenti időszakban legalább 200 német gépet lőttek le. A belgák pedig 126 német gépet semmisítettek meg teljes határozottsággal, de valószínű, hogy ezen kívül másik 60 német gép is megsemmisült. A fenti időszakban tehát a németek legalább ezer repülőgépet veszítettek, ami jóval magasabb, mint a szövetségesek vesztesége.

A németekre nézve az őket ért veszteség igen érzékeny, mert főleg a gépek személyzetét nem lehet könnyen helyettesíteni.

Egy másik hivatalos francia jelentés a következőket mondja: „A francia csapatok a Somme mentén szilárdan tartják állásaikat. Az északi körzetben a németek minden erővel igyekeznek fokozni támadásukat. Sedantól délre ismét erősen támadtak a németek anélkül, hogy bármilyen kevéssé előrehaladást értek volna el.”

A szovjet kereskedelmi egyezményeket akar kötni szomszédaival

Budapest. (Rador.) A „Magyar Nemzet” moszkvai tudósítás nyomán azt írja, hogy még e hónapban aláírják a szovjet-svéd egyezményt. Moszkva kereskedelmi egyezményeket kíván kötni valamennyi szomszédjával. Németország azt óhajtja, hogy árucsereforgalom Szovjetország és Norvégia között ismét meginduljon. (Universus).

Tíz évi fegyházbüntetésre ítélték Demetriade bucuresti-i ügyvéd gyilkosát

Bucurestiből jelentik: A büntető tábja első tagozata most hirdette ítéletét Leonid Demetriade ügyvéd gyilkosának ügyében. A vádlottak padjára került Mihail Gajca, a gyilkos, aki különben az ügyvéd szolgálja volt és Zamfira Demetriade asszony, az áldozat mostohaanyja, mint fejtűző. A bíróság csak Gajcát mondta ki bűnösnek, akik 10 évi fegyházra ítélt, míg Zamfira asszonyt felmentette.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

TOKIO. Mandzsukó uralkodója Japánba utazott, ahol 10 napig fog tartózkodni.

LONDON. Az angol kormány intézkedéseinek megvalósulása az illetékes hatóságok Sir Oswald Mosley hívtől megvonják a polgári jogokat.

LONDON. Az angol főváros határában hét férfit és négy nőt letartóztattak, akik az angol fasiszta unió ügynökei voltak.

PÁRIS. Paul Reynaud francia miniszterelnök megbeszélést folytatott Ronald Campbell-al Anglia párisi nagykövetével, majd péntek délelőtt kihallgatáson fogadta Petain marsallt és Weygand tábornokot.

OSLÓ. A Német Távirati Iroda közli: A német hatóságok hozzájárultak ahhoz, hogy azok a norvégok, akik Svédországba menekültek, visszatérhessenek Norvégiába.

LONDON. Hivatalosan közlik, hogy Belfastban az ír köztársasági hadsereg 76 tagját őrizetbe vették.

PÁRIS. A belga harctéri jelentés szerint azokat a német csapatokat, amelyek a Schelde folyót átlépték, visszaverték.

STOCKHOLM. Mintegy százmillió koronára tehető azoknak a Svédországba irányított különböző nyersanyagoknak az értéke, amelyek külföldi kikötőkben fekszenek, de a tengeri zárlat következtében nem juthat el svéd kikötőbe. Ugyanez a helyzet a Svédországban fogyasztott nyersbőr-árakra is, amelyeket Délamerikából importált Svédország. Miután ennek a behozatala ma teljesen lehetetlen a svéd kormány rendeletét készített az országban levő készletek racionális elosztására vonatkozólag.

NEWYORK. Az egyesült államokbeli olasz hajózási vállalatokhoz tegnap nagy számban fordulónak kérdésekre azt a választ adták, hogy semmilyen intézkedésről nincs szó amely a Rex olasz luxusgőzösnek Génából való elindulását késleltetné.

London. (Rador.) Churchill lord miniszterelnök az alsóház csütörtöki ülésén egy képviselő kérdésére kijelentette, hogy Anglia csak akkor köt békét Németországgal, ha erre Franciaország is teljes készségeit nyilvánítja.

Szófia. (Rador.) Közlik, hogy a bulgár-német kereskedelmi tárgyalások kedvező körülmények között befejeződtek.

Newyork (Rador.) A Stefan-ügynökség jelentése szerint június elsején indul el az amerikai Vörös Kereszt 9000 tonnás első hajója, mely élelmiszert, ruhát és gyógyszerket visz a franciaországi menekültek számára.

Washington. (Rador.) Roosevelt elnök pénteken nyilatkozott az újságíróknak és közölte, hogy az 1941. évi terveknek megfelelően július elsejétől kezdve 50 ezer amerikai iratnak pilótanövendéknek az amerikai pilótáiskolákba.